

FAUSKE KOMMUNE

Tilleggsinnkalling for Kommunestyre

Tid: 28.09.2023 kl.: 10:00 - 18:00

Sted: Kommunestyresalen, administrasjonsbygget

Eventuelle forfall meldes på telefon 901 87 192

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Vi ber om at sakspapirer ikke kastes etter møte, da møteprotokoll fra møtet kun vil inneholde innstilling og vedtak i sakene.

Merknader til møtet:

Det vil bli ettersendt 2 saker.

SAKSLISTE: - MØTE NR 6/2023

Sak nr.

Sakstittel

070/23

Beslutning vedrørende ansvarlig lån Galvano Tia AS

Fauske, 21.09.23

Marlen Rendall Berg
Ordfører

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 23/31903	
	Arkiv sakID.: 18/453	Saksbehandler: May-Britt Pedersen Delbekk
Sak nr.		Dato
070/23	Kommunestyre	28.09.2023

Beslutning vedrørende ansvarlig lån Galvano Tia AS

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Fauske kommunestyre ettergir gjenstående ansvarlig lån til Galvano Tia AS.
Det tilføres kapital tilsvarende nedskrivning av ansvarlig lån til Moment Salten AFT AS slik at eierne beholder sine verdier i selskapet.

Vedlegg:

18.09.2023	Vedlegg 00 - Vesentlige hendelser og tidslinje 2018 – 2022	1592515
18.09.2023	Vedlegg 01 - G-TIA des.17 - Note 10 forstsatt drift for Galvano TIA	1592516
18.09.2023	Vedlegg 02 - FK feb.18 - 3,5 mill Eierskapsavklaring - Unntatt offentlighet med hjemmel i offentlighets	1592517
18.09.2023	Vedlegg 03 - FK apr.18 - 3,5mill - Underskrevet avtale om ansvarlig lån mellom Fauske kommune og Galvan Tia	1592518
18.09.2023	Vedlegg 04 - NFK apr.18 og okt.21 - NFK lån til Galvano TIA AS	1592519
18.09.2023	Vedlegg 05 - NFK til NAV sept.18 - Avtale angående godkjenning av Galvano Kompetanse AS som tiltaksarrangør-endelig brev (1)	1592520
18.09.2023	Vedlegg 06 - NAV - forskrift arbeidsmarkedstiltak paragraf 13-6	1592521
18.09.2023	Vedlegg 07 - okt.18 NAV til NFK - Svar vedrørende godkjenning av Galvano Kompetanse AS som tiltaksarrangør (L)(1864449)	1592522
18.09.2023	Vedlegg 08a- NAV-jan.19 - forpliktelser ny avtale - Galvano TIA AS – Fremtidig organisering	1592523
18.09.2023	Vedlegg 08b - NAV-jan.19 - e-post-forpliktelser ny avtale - Galvano TIA AS – Fremtidig organisering	1592524
18.09.2023	Vedlegg 09 - G-tia 8 okt.19 - 1 mill - Søknad om opptak av ansvarlig lån (L)(243058)	1592525
18.09.2023	Vedlegg 10 - NFK okt.19 Avslår lånesøknad G-tia - Angående forespørsel om lån (L)(247517)	1592526
18.09.2023	Vedlegg 11 - FK 29.okt.19 - 1 mill - Eierskapsavklaring – Unntatt offentlighet med hjemmel i offen	1592527
18.09.2023	Vedlegg 12.1 - FK des.19 - 1 mill - Underskrevet avtale mellom Fauske kommune og Galvano Tia AS (L)(314082)	1592528
18.09.2023	Vedlegg 12.2 - HRP - mulighetsstudie flytting industri fra kirkeveien	1592529
18.09.2023	Vedlegg 13 - FK-okt.20 nedskr.lån - Galvano TIA AS – Fremtidig organisering-aksjekjøp g-kompetanse	1592530
18.09.2023	Vedlegg 14 - G-tia-NFK-FK - usignert aksjekjøpsavtale G-kompetanse - 1521_001	1592531
18.09.2023	Vedlegg 15 - FK jun-21 - spm ang krav NAV ifm aksjekjøpsavtale Galvano Kompetanse	1592532
18.09.2023	Vedlegg 16 - NAV des.20 - direktiv - Prinsipper for godkjenning av tiltaksarrangører	1592533
18.09.2023	Vedlegg 17 - G-tia-mai-21 - eierskapspresentasjon	1592534
18.09.2023	Vedlegg 18 - G-tia aug-21 - Likviditet Galvano TIA AS - 0314_001	1592535
18.09.2023	Vedlegg 19 - G-TIA 8 april.22 - Aksjekjøpsavtale G-TIA og Pretec AS	1592536
18.09.2023	Vedlegg 20 - G-TIA 31 mars.22 - Protokoll gen.forsamling - ifm aksjekjøpsavtale G-industri	1592537
18.09.2023	Vedlegg 21 - G-industri - note 3 konsernforhold per 2021, dok gjeld G-indus til G-tia per 2021	1592538
18.09.2023	Vedlegg 22 - G-TIA 19 mai.22 med svar NAV - fordeling verdier salg	1592539

	eiendom	
18.09.2023	Vedlegg 23 - NAV jun.22 - epost - NAV syn på verdifordeling	1592540
18.09.2023	Vedlegg 24 - NAV jun.22 - NAV syn på verdifordeling	1592541
18.09.2023	Vedlegg 25 - G-TIA 18 aug.22 - Avtaleutkast salg resteiendom K-17 til NOBL-Helligberget utbygging	1592542
18.09.2023	Vedlegg 26 - G-TIA 25 okt.22 - Ny godkjenning AFT med vedleggsliste	1592543
18.09.2023	Vedlegg 27 - NAV des.22. Midlertidig AFT godkjenning	1592511
18.09.2023	Vedlegg 28 - G-tia, brev fra daglig leder til eierne ang siste brev fra NAV av 20-12-22	1592512
18.09.2023	Vedlegg 29 G-Tia - prosess beregninger	1592513
18.09.2023	Vedlegg 30 - Riksrevisjonens revisjonsrapport for 2019...	1592514

Sammendrag:

Det sentrale spørsmålet i saken er om det gjenstående ansvarlige lånet til Galvano Tia AS skal ettergis fra Fauske kommune og med det tilføre kapital tilsvarende nedskrivning av de ansvarlige lånene til eierne, eller om Fauske kommune skal kreve at ansvarlig lån tilbakebetales i henhold til opprinnelige avtalevilkår. Ved tilbakebetaling vil kommunen motta penger som styrker kommunens likviditet .

Fauske kommune har i to omganger utstedt usikrede aksjonærlån til Galvano Tia AS, samlet kr. 4,5 mill. Den andre hovedeieren; Nordland Fylkeskommune har også utstedt samme type lån i to omganger, samlet kr. 6,5 mill. Begge hovedeierne har i forbindelse med omorganiseringen av Galvano konsernet kjøpt aksjer for kr. 1.611.447 i Galvano Kompetanse AS, som senere skal inngå i det nyopprettede Moment Salten konsernet. Etter omorganiseringen eier Fauske kommune og Nordland Fylkeskommune 50% hver av Moment Salten Holding AS, som igjen eier 100% av Moment Salten AFT (Tidligere Galvano Kompetanse AS som ble skilt ut fra Galvano TIA AS i 2018). Gjenstående lån til Fauske kommune er på kr. 2.888.553,-

Saken er omfangsrik og nokså kompleks, og den har pågått over flere år. Det har vært utfordrende å skaffe til veie skriftlige dokumenter og dialoger som har foregått siden 2018. Kommunedirektøren har forsøkt å skaffe en best mulig oversikt, og basert på den tilgjengelige informasjonen presenteres saken i dette saksfremlegget. Det er videre et poeng å merke seg at kommunedirektøren ikke deltar på styremøter eller generalforsamlinger, som er et viktig treffpunkt for deling av informasjon samt diskusjon rundt kompliserte saker. Noe informasjon i saken kan derfor ha uteblitt. Kommunedirektøren har dog hatt dialog og møter med eierne, styreleder, daglig leder, Nordland fylkeskommune og NAV i saksforberedelsene.

Ettergivelse av gjelden er i vedlegg 27 satt som en forutsetning for at NAV Nordland skal kunne gi endelig AFT-godkjenning til Moment Salten AFT AS. NAV Nordland har bedt om at eierne gir tilbakemelding på om ansvarlig lån kan ettergis innen 30. september 2023.

Kommunedirektøren erfarer at saksbehandler er endret fra NAV Nordland til NAV Innlandet. NAV har sentralisert og profesjonalisert en avdeling hos NAV Innlandet, og som derfor er ansvarlig for behandling av slike saker. Kommunedirektøren har derfor vært i dialog med ny saksbehandler i NAV om saken. Det er signalisert en uttalelse fra ny saksbehandler i løpet av uke 39. På generelt grunnlag framhever han NAV sin rolle i slike saker som er å vurdere om selskaper skal få tiltaksgodkjenninger basert på regelverket NAV forvalter. Saksbehandler i NAV Innlandet poengterer også at det ikke er vanlig at NAV inngår slike avtaler direkte med selskapene.

Sett i et helhetlig og langsiktig perspektiv kan man argumentere for at fordelene er større enn ulempene ved at Fauske kommune ikke krever at ansvarlig lån tilbakebetales, og at selskapet heller styrkes ved at det tilføres kapital tilsvarende nedskrivning av de ansvarlige lånene. Da vil man uavhengig av konklusjon fra NAV Innlandet bidra til solid selskap og sikre arbeidsplassene i kommunen, som igjen sikrer brukerne AFT-tjenester. På den annen side er kommunens likviditet svært anstrengt og alle midler som er med på å bedre likviditeten er positivt.

Saksopplysninger:

Regnskapsåret 2017 viste et underskudd på kr. 7,7 mill. og med det var Galvano Tia AS sin egenkapital tapt, noe som normalt indikerer vesentlig usikkerhet til selskapets evne til videre drift. Selskapet hadde bokført eiendeler på vel 20 mill. og tilsvarende gjeld. I årsregnskapet viser note 10 planene for videre drift (Vedlegg 1). Styret i Galvano Tia AS har besluttet ny selskapsstruktur som innebærer omorganisering til konsernmodell, samt flere delmål. Et av målene er å synliggjøre selskapets virkelige verdier. Styret konkluderer med at selv om egenkapitalen er tapt, er den reelle egenkapitalen positiv da det foreligger en oppfatning av at det ligger betydelige merverdier i eiendomsmassen. Styret beslutter videre drift. Planene forutsetter godkjenning i generalforsamling våren 2018.

Vesentlige hendelser i året 2018:

Det mest sentrale for året 2018 er at det er etablert ny konsernstruktur, eierne har ytt ansvarlige lån og det er enighet om fordeling av verdiene opparbeidet i Galvano Tia AS. Det inngås en avtale mellom NAV Nordland og eierne knyttet til oppgjør av verdier opparbeidet i Galvano Tia AS (vedlegg 5 og 7).

Se vedlegg 00 «Vesentlige hendelser og tidslinje 2018 – 2022» hvor tidslinjen og hendelser beskrives nærmere.

Vesentlige hendelser i året 2019:

Det mest sentrale for året 2019 er at Fauske kommune har gitt ytterlige kr. 1 mill. i ansvarlig lån, og at NAV Nordland opprettholder sitt syn på fordelingen av verdier fra oktober 2018.

Se vedlegg 00 «Vesentlige hendelser og tidslinje 2018 – 2022» hvor tidslinjen og hendelser beskrives nærmere.

Vesentlige hendelser i året 2020:

Det mest sentrale for året 2020 er at Fauske kommune og Nordland fylkeskommune har kjøpt aksjene i Galvano kompetanse AS, fra Galvano Tia AS. Kjøpene er finansiert gjennom nedskrivning av lån. Videre at NAV Nordland har stilt som krav for salget, at avtale om verdifordeling fra oktober 2018 skal gjelde.

Se vedlegg 00 «Vesentlige hendelser og tidslinje 2018 – 2022» hvor tidslinjen og hendelser beskrives nærmere.

Vesentlige hendelser i året 2021:

Det mest sentrale for året 2021 er at likviditetssituasjonen for Galvano Tia AS forverres, noe som ender med at selskapet påtar seg ytterlige forpliktelser på kr. 4,5 mill. Nordland Fylkeskommune gir et ansvarlig lån og DNB øker kreditten.

Se vedlegg 00 «Vesentlige hendelser og tidslinje 2018 – 2022» hvor tidslinjen og hendelser beskrives nærmere.

Vesentlige hendelser i 2022:

Det mest sentrale for året 2022 er at Galvano Industri AS selges, og at det inngås en betinget kjøpsavtale for resten av Kirkeveien til Helligberget Utbygging AS. Galvano Tia AS og NAV Nordland endrer sitt syn på hva som skal inngå i endelig oppgjør og fordeling av verdier (vedlegg 26 og 27).

Se vedlegg 00 «Vesentlige hendelser og tidslinje 2018 – 2022» hvor tidslinjen og hendelser beskrives nærmere.

Vesentlige hendelser gjennom året 2023:

I januar 2023 mottar eierne Nordland Fylkeskommune og Fauske kommune et brev fra daglig leder i Galvano Tia AS - et notat vedrørende midlertidig godkjenning innen AFT som gjelder til 30. september 2023. I vedlegg 28 oppsummer daglig leder i Galvano Tia AS, NAV Nordland sin forståelse av «sluttoppgjør og fordeling».

Nordland fylkeskommune har på vegne av begge eierne høsten 2023 etterspurt formell dokumentasjon fra NAV Innlandet på deres siste syn på verdifordelingen (svaret er underveis, dokumentasjonen ettersendes).

Saksbehandlers vurdering:

Ved utgangen av 2017 var i praksis alle verdier tapt, såfremt man ikke gjorde tiltak. Galvano Tia AS var et selskap hvor en del av aktiviteten til selskapet var berettiget tilskudd fra NAV, mens den andre delen var kommersiell. Selskapet hadde ikke tilstrekkelig skille mellom aktivitetene. Det foregikk krysssubsidierting fra atføringsdelen til den kommersielle delen. Det er derfor ikke unaturlig at NAV Nordland blant annet ønsket at krysssubsidierting ble oppgjort, samt at de ville sikre seg atføringsandelen av verdiene opparbeidet i Galvano Tia AS.

I forskrift om arbeidsmarkedstiltak paragraf 13-6, pkt b heter det at: «overskudd skal forbli i virksomheten og komme atføringsarbeidet og deltakerne til gode» (Vedlegg 6).

I desember 2020 kommer et nytt direktiv som omhandler «Prinsipper for godkjenning av tiltaksarrangører av AFT/VTAs». Punkt 2.6 omhandler fordeling av verdier ved omorganisering, og spesifiserer bl.a.: «Ved omorganisering skal verdier som over tid er opptjent i en atføringsvirksomhet gjennom tilskudd fra NAV og tilhørende skattefritak, forbli i det godkjente selskapet og komme formålet og deltakerne til gode» (Vedlegg 16).

Ser man utelukkende på forskriften og direktivet ovenfor, skal overskudd og opparbeidede verdier opptjent i en atføringsvirksomhet gjennom tilskudd fra NAV og tilhørende skattefritak, forbli i det godkjente selskapet og komme formålet og deltakerne til gode.

Målet til Fauske kommune har helt fra starten av omorganiseringen vært med mål om å sikre arbeidsplasser, samt sikre verdier opparbeidet i Galvano Tia AS. Basert på en «redningsplan» har Galvano-konsernet jobbet hardt og lenge for disse målene. Eierne har skutt inn til sammen kr. 11 mill. som åpenbart knytter seg til å sikre høyest mulig verdi ved realisering av eiendommen. Pengene har gått til å betale kostnader, som igjen har gitt selskapet handlingsrom til å arbeide videre med den langsiktige planen om å redde selskapets verdier. Ser man på forskriften og direktivet kan man tenke at det er naturlig at lånene tilbakebetales i sin helhet, og dermed er med i regnestykket når man ser på opparbeidede verdier i atførings-selskapet.

Gjennom salget av Galvano Industri AS har eierne kvittet seg med en bedrift som over år har gått med betydelige tap, også etter at det ble skilt ut i eget selskap i 2018, men ny eier Pretec AS har beholdt arbeidsplassene på Fauske. Gjennom omorganiseringen, herunder opprettelse av Moment Salten konsernet, har eierne sikret at organiseringen av atføringsdelen er i tråd med det nye regelverket for tiltaksarrangører (NAV).

Hva som er riktig beslutning for kommunestyret å gjøre i denne saken, fremstår ikke som opplagt. NAV Nordland og NAV Innlandet kommuniserer ulikt.

I NAV Nordland sitt siste utspill har de krevd at hele gjelden til eierne ettergis for at dem skal kunne gi endelig AFT-godkjenning til Moment Salten AFT AS. Fristen ble satt til 30. september 2023. Av tilgjengelige dokumenter i saken skjer det en vesentlig endring av forståelsen knyttet til «oppgjør og fordeling av verdier» høsten 2022 både fra Galvano Tia AS og NAV Nordland sin side (vedlegg 26 og 27). Partene går bort fra å diskutere verdifordeling basert på opprinnelig avtale av 2018 mellom eierne og NAV Nordland, til at ansvarlige lån skal ettergis og dermed gjøres opp før verdier skal fordeles. Den komplette sporbarheten av denne endrede forståelsen er vanskelig å få tak på, både ved gjennomgang av tilgjengelig dokumentasjon samt i dialog og møter med eierne, styreleder, daglig leder og NAV Nordland.

Dersom dette legges til grunn, og at Moment Salten AFT AS potensielt mister godkjenningen som tiltaksarrangør for arbeidsforberedende trening (AFT), bortfaller 65% av omsetningen deres og selskapet vil få utfordringer med fortsatt drift. Fauske kommune, og de nærliggende kommunene, vil i verste fall måtte finne andre løsninger for å tilby tilsvarende tjeneste for kommunens brukere.

Kommunedirektøren ser dog ikke en klar sammenheng mellom NAV sitt krav fra 2022 om å ettergi ansvarlige lån - opp mot det regelverket NAV forvalter - og som NAV Innlandet formidler. NAV har sentralisert og profesjonalisert en avdeling hos NAV Innlandet som er ansvarlig for behandling av slike saker. Dette med bakgrunn i Riksrevisjonens rapport fra november 2020 (vedlegg 30) som pekte manglende kontroll for å sikre at verdier opptjent gjennom tilskudd kom attføringsarbeidet og deltakerne til gode.

Kommunestyret står med dette særlig overfor to politisk prinsipielle og alternative valg;

1. **Styrke selskapet** Moment Salten AFT AS gjennom å tilføre kapital tilsvarende nedskrivning av de ansvarlige lånene til eierne.

Det betyr at Fauske kommune og Nordland Fylkeskommune indirekte eier 50% hver gjennom sitt eierskap i Moment Salten Holding AS. Ved å nedskrive ansvarlige lån, og samtidig øke aksjekapitalen tilsvarende i Moment Salten AFT AS, beholder eierne sine verdier. Dette vil igjen sikre AFT godkjenning fra NAV Nordland som tiltaksarrangør for AFT (tilsvarende 60 arbeidsplasser), og med det videre drift i selskapet. Eierandeler kan på et senere tidspunkt selges andre kommuner.

2. Kreve at **ansvarlig lån tilbakebetales** til Fauske kommune iht. opprinnelige avtaler. Det vil bedre kommunenes likvide situasjon med ca kr. 2,8 mill. Konsekvensen kan bli at eierbrøken må fordeles på nytt dersom Nordland fylkeskommune ikke krever tilbakebetaling. Kommunedirektøren har fått informasjon om at fylkeskommunen trolig ikke vil kreve sin andel tilbakebetalt, men tilføre kapital tilsvarende nedskrivning av de ansvarlige lånene (som i alternativ 1 over). I det nærmeste vil saken behandles politisk også i fylkeskommunen.

Ellen Beate Lundberg
kommunedirektør

Note 10: Fortsatt drift

Styret har besluttet ny selskapsstruktur pr november 2017. Etablering av vedtatt konsernmodell vil bli implementert vår 2018, etter at Generalforsamling har sanksjonert styrets beslutning. Det er i denne forbindelse vedtatt en omstillingsplan som innbefatter oppkapitalisering og videre drift i den nye selskapsstrukturen. Attføringsvirksomheten flyttes i den nye strukturen over til Galvano Kompetanse as, og den mekaniske virksomheten er flyttes over til Galvano Industri as.

Effekten av omorganiseringen er at selskapet splittes i egne driftsenheter, og at hver enhet driftes økonomisk ansvarlig iht vedtatte budsjetter.

Plan for re-strukturering/omorganisering inneholder til sammen 5 delmål, og der selve grunn - fundingen av konsernmodellen finansierer de øvrige 4 delmål. Tiltakene/delmålene er nøye redegjort for i re-struktureringsplanen. Anslått kapitalbehov er satt til minimum Nok 6 mill for å finansiere omorganiseringen.

Et av delmålene er å starte ut en prosess de man re-etablerer virksomhetene gjennom å selge ut eiendommen i Kirkeveien 17 til en markedspris. Selskapet benytter frigjort kapital til å sanere langsiktig gjeld, og benytter residuale til videre utvikling og re-etablering av virksomheten.

Et annet viktig delmål er å tilpasse virksomhetenes produktleveranser til markedets etterspørsel, både mhp pris og kvalitet/innhold. I dette ligger det at man må etablere måltall for produksjonen, i begge datterselskaper, forsterke kalkylearbeidet, forbedre og tilpasse avtaleverk, foreta konkurrent analyser og sårbarhetsvurderinger. Til slutt skal virksomheten også bedre tilpasse overhead kostnader de faktiske behov i de produserende datter selskaper, i praksis betyr dette nedtrekk på administrative kostnader.

Den økonomiske effekten av tiltakene nedfelles i budsjett 2018 for mor og døtre. Budsjettene for alle de tre virksomheter henger sammen, og styret anser disse som realistiske og fullt mulig å oppnå.

Summen av tiltak er finansiert innenfor anslått kapitalbehov, og ved oppkapitalisering av morselskapet gjennomføres tilpasninger iht plan som innbefatter driftsåret 2018.

Det vurderes at tiltakene er tilstrekkelig for at fortsatt drift er tilstede, og tilført kapital på angitt nivå minimum NOK 6 mill vil medføre i praksis at krav til egenkapital og arbeidskapital er dekket inn.

Konklusjonen er at bokført egenkapital er tapt gjennom året 2017, samtidig er styret av den oppfatning at det foreligger betydelige merverdier i eiendomsmassen på 23.3 da, og at den reelle egenkapitalen er positiv. En prosess rundt etablering av et salgsperspektiv vil kunne tydeliggjøre de bakenforliggende verdiene, og som ansees som betydelige utover bokført verdi.

Styret konkluderer på dette grunnlaget med utvilsom fortsatt drift

AVTALE OM ANSVARLIG LÅN

Denne "låneavtalen" er inngått mellom:

- (1) **Fauske kommune, org.nr. 972418021 «Långiver»**
- (2) **Galvano Tia AS, org.nr. 911918269 «Låntaker»**

vedrørende opptak av et ansvarlig lån fra aksjonær til selskap. Partene er senere omtalt som Partene, eller enkeltvis som Part.

Likelydende avtale om lån inngås mellom Nordland fylkeskommune som långiver og Galvano Tia AS som låntaker.

1. Beløp, formål og sikkerhet

Långiver stiller til disposisjon for Låntaker et lån, beløp pålydende NOK tremillionerfemhundretusen, NOK **3 500 000,-**, på de vilkår som fremgår av Låneavtalen. Lånet skal innbetales til Låntakers konto 1503 35 11954, senest 5 dager etter signatur låneavtale.

Låntaker forplikter seg til å benytte egenkapital til nedbetaling av lånet. Det er ikke krevd noen sikring for lånet.

Det forutsettes at planene for omregulering av eiendommen i Kirkeveien 17, Fauske, iverksettes med flytting av selskapet til nye lokaliteter. Dette i tråd med handlingsplan lagt frem under generalforsamling 28. februar 2018 der intensjonen er salg av eiendommen.

Lånet er opprettet for å redde Galvano Tia AS fra konkurs.

2. Løpetid og renter mv.

Låntaker har rett til å kunne tilbakebetale hele eller deler av lånet (avdrag) før hovedforfall. Lånet renteberegnes etter følgende betingelser; 3 mnd. NIBOR + 0,6 %, tilsvarende markedsrente. Rente betales etterskuddsvis hvert kvartal.

3. Tilbakebetalingsplan

Lånebeløp:	NOK 3 500 000,-.
Løpetid:	10 år. Avdragsfritt de første 3 år. Deretter 7 års nedbetaling.
Rente:	3 mnd. NIBOR + 0,6 %. Rente beregnes fra 20.04.2018.
Renteregulering:	Renten på lånet reguleres hver tredje måned. NIBOR avleses 2 bankdager før utbetaling/rentereguleringsdato og ny rente settes lik 3 mnd. NIBOR pluss den avtalte margin.
Renteberegningsmetode:	Faktiske dager/360

Marginregulering: Flytende margin kan endres fra långivers side med varslingsfrist på minimum 30 dager før hvert årsskifte. Marginen må være lik for Fauske kommune og Nordland fylkeskommune.

Forfall: Kvartalsvise, etterskuddsvise renteterminer.

Ved en eventuell avhending av eiendommen i Kirkeveien 17, Fauske, innenfor låneperioden vil Galvano Tia AS nedbetale lånet i sin helhet.

Tilbakebetaling skjer med likelydende beløp til Nordland fylkeskommune og Fauske kommune.

4. Mislighold

Långiver kan si opp Låneavtalen med umiddelbar virkning og kreve utestående del av Lånet tilbakebetalt dersom Låntaker tas under konkursbehandling, innleder gjelds- eller akkordforhandlinger av noe slag, eller erkjenner å være insolvent. Videre kan lånet sies opp og hele gjelden kreves tilbakebetalt dersom tilbakebetalingsplanen i denne låneavtale ikke overholdes.

5. Tvisteløsning

Tvister som måtte oppstå som følge av eller med tilknytning til Avtalen, skal Partene forsøke å løse i minnelighet. Dersom Partene ikke kommer til enighet, skal tvisten løses etter norsk rett og ved de ordinære domstolene med Salten tingrett som vedtatt vernetting.

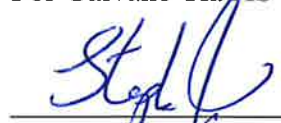
Fauske/ 09. april 2018

For Fauske kommune

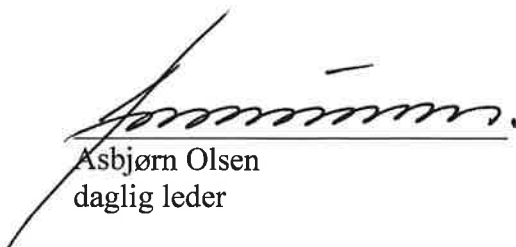

Jørn Ivar Stene
ordfører

For Galvano Tia AS

Stephen On Lung Fu
styrets leder

Asbjørn Olsen
daglig leder

GJELDSBREV

Galvano Tia AS, org.nr. 911918269, postboks 143, 8201 Fauske, erkjenner å skylde Fauske kommune, org.nr. 972418021, lån NOK 3 500 000,-. Galvano Tia AS plikter å tilbakebetale lånet i henhold til tilbakebetalingsplan i avtale om ansvarlig lån inngått mellom Galvano Tia AS og Fauske kommune 09. april 2018.

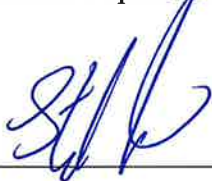
Det beregnes NIBOR + 0,6 % rente p.a. av det til enhver tid skyldige beløp fra og med 20. april 2018 (marginen kan justeres, jf. låneavtalens pkt. 3). Renten beregnes etterskuddsvis hvert kartal, og betales etterskuddsvis hvert kvartal.

Ved forsinket betaling påløper lovbestemt forsinkelsesrente.

Blir et skyldig beløp ikke betalt ved forfall, kan hele gjelden kreves innfridd straks. Det samme gjelder hvis undertegnede innstiller betalingene, søker gjeldsforhandling eller akkord, går konkurs, blir utsatt for tvangsforfølgning eller vesentlig forringer sin formuesstilling.

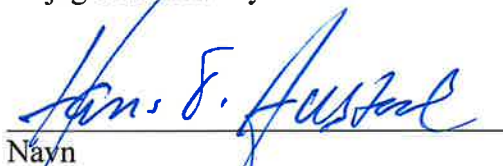
Det vedtas at gjelden inklusiv renter og utenrettslige inndrivingskostnader kan inndrives uten søksmål etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 bokstav a.

Fauske 09. april 2018

For Galvano Tia AS
Styreleder Stephen On Lung Fu

Vi/jeg bekrefter skyldnerens underskrift

Navn

Navn: Hans F. Fusetved

Fødselsdato: 23 01 63

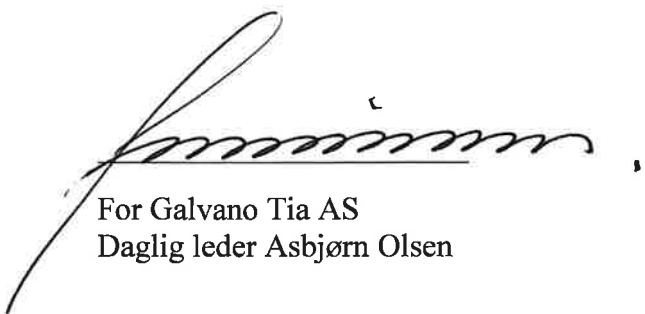
Adresse: Hyllerbalen 88
80 11 B, DA

Navn

Navn: Astorien Ouse

Fødselsdato: 16 12 47

Adresse: Ternestien 3
8207 Fauske

For Galvano Tia AS
Daglig leder Asbjørn Olsen

Vi/jeg bekræfter skyldnerens underskrift

Kirstin Selså

Navn

Navn: Kirstin Selså

Fødselsdato: 27.03.63

Adresse: Sljensdalhjørnen.54
8214 Fauske

Trine Nordvik Løkeas

Navn

Navn: Trine Nordvik Løkeas

Fødselsdato: 16.06.64

Adresse: Løkeas 5
8215 Vallestrøel

AVTALE OM ANSVARLIG LÅN

Denne "låneavtalen" er inngått mellom:

- (1) **Fauske kommune, org.nr. 972418021 «Långiver»**
- (2) **Galvano Tia AS, org.nr. 911918269 «Låntaker»**

vedrørende opptak av et ansvarlig lån fra aksjonær til selskap. Partene er senere omtalt som Partene, eller enkeltvis som Part.

Likelydende avtale om lån inngås mellom Nordland fylkeskommune som långiver og Galvano Tia AS som låntaker.

1. Beløp, formål og sikkerhet

Långiver stiller til disposisjon for Låntaker et lån, beløp pålydende NOK tremillionerfemhundretusen, NOK **3 500 000,-**, på de vilkår som fremgår av Låneavtalen. Lånet skal innbetales til Låntakers konto 1503 35 11954, senest 5 dager etter signatur låneavtale.

Låntaker forplikter seg til å benytte egenkapital til nedbetaling av lånet. Det er ikke krevd noen sikring for lånet.

Det forutsettes at planene for omregulering av eiendommen i Kirkeveien 17, Fauske, iverksettes med flytting av selskapet til nye lokaliteter. Dette i tråd med handlingsplan lagt frem under generalforsamling 28. februar 2018 der intensjonen er salg av eiendommen.

Lånet er opprettet for å redde Galvano Tia AS fra konkurs.

2. Løpetid og renter mv.

Låntaker har rett til å kunne tilbakebetale hele eller deler av lånet (avdrag) før hovedforfall. Lånet renteberegnes etter følgende betingelser; 3 mnd. NIBOR + 0,6 %, tilsvarende markedsrente. Rente betales etterskuddsvis hvert kvartal.

3. Tilbakebetalingsplan

Lånebeløp:	NOK 3 500 000,-.
Løpetid:	10 år. Avdragsfritt de første 3 år. Deretter 7 års nedbetaling.
Rente:	3 mnd. NIBOR + 0,6 %. Rente beregnes fra 20.04.2018.
Renteregulering:	Renten på lånet reguleres hver tredje måned. NIBOR avleses 2 bankdager før utbetaling/rentereguleringsdato og ny rente settes lik 3 mnd. NIBOR pluss den avtalte margin.
Renteberegningsmetode:	Faktiske dager/360

Marginregulering: Flytende margin kan endres fra långivers side med varslingsfrist på minimum 30 dager før hvert årsskifte. Marginen må være lik for Fauske kommune og Nordland fylkeskommune.

Forfall: Kvartalsvise, etterskuddsvise renteterminer.

Ved en eventuell avhending av eiendommen i Kirkeveien 17, Fauske, innenfor låneperioden vil Galvano Tia AS nedbetale lånet i sin helhet.

Tilbakebetaling skjer med likelydende beløp til Nordland fylkeskommune og Fauske kommune.

4. Mislighold

Långiver kan si opp Låneavtalen med umiddelbar virkning og kreve utestående del av Lånet tilbakebetalt dersom Låntaker tas under konkursbehandling, innleder gjelds- eller akkordforhandlinger av noe slag, eller erkjenner å være insolvent. Videre kan lånet sies opp og hele gjelden kreves tilbakebetalt dersom tilbakebetalingsplanen i denne låneavtale ikke overholdes.

5. Tvisteløsning

Tvister som måtte oppstå som følge av eller med tilknytning til Avtalen, skal Partene forsøke å løse i minnelighet. Dersom Partene ikke kommer til enighet, skal tvisten løses etter norsk rett og ved de ordinære domstolene med Salten tingrett som vedtatt vernetting.

Fauske/ 09. april 2018

For Fauske kommune

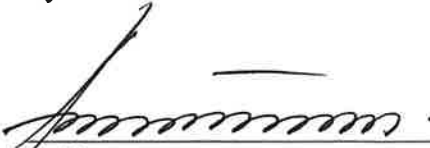

Jørn Ivar Stone
ordfører

For Galvano Tia AS

Stephen On Lung Fu
styrets leder

Asbjørn Olsen
daglig leder

GJELDSBREV

Galvano Tia AS, org.nr. 911918269, postboks 143, 8201 Fauske, erkjenner å skyldes Fauske kommune, org.nr. 972418021, lån NOK 3 500 000,-. Galvano Tia AS plikter å tilbakebetale lånet i henhold til tilbakebetalingsplan i avtale om ansvarlig lån inngått mellom Galvano Tia AS og Fauske kommune 09. april 2018.

Det beregnes NIBOR + 0,6 % rente p.a. av det til enhver tid skyldige beløp fra og med 20. april 2018 (marginen kan justeres, jf. låneavtalens pkt. 3). Renten beregnes etterskuddsvis hvert kartal, og betales etterskuddsvis hvert kvartal.

Ved forsinket betaling påløper lovbestemt forsinkelsesrente.

Blir et skyldig beløp ikke betalt ved forfall, kan hele gjelden kreves innfridd straks. Det samme gjelder hvis undertegnede innstiller betalingene, søker gjeldsforhandling eller akkord, går konkurs, blir utsatt for tvangsforfølgning eller vesentlig forringer sin formuesstilling.

Det vedtas at gjelden inklusiv renter og utenrettslige inndrivingskostnader kan inndrives uten søksmål etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 bokstav a.

Fauske 09. april 2018

For Galvano Tia AS
Styreleder Stephen On Lung Fu

Vi/jeg bekrefter skyldnerens underskrift

Navn

Navn

Navn: ODD NORDAL

Fødselsdato: 28-02-62

Adresse: Moen 67 8211 Fauske.

Navn: ASGEIR ODDE

Fødselsdato: 04.04.84

Adresse: JERNBAVEGT 4, 8200 FAUSKE

For Galvano Tia AS
Daglig leder Asbjørn Olsen

Vi/jeg bekrefter skyldnerens underskrift

Odd Nordal
Navn

Navn: ODD NORDAL

Fødselsdato: 28-02-62

Adresse: Moen 67 8211 Fauske

Navn

Navn: ASGEIR ODE

Fødselsdato: 04.04.84

Adresse: JERNBANEGT 4, 8200 FAUSKE

Forskrift om arbeidsmarkedstiltak (tiltaksforskriften)**§ 13-6. Krav til virksomheter som skal arrangere arbeidsforberedende trening**

Virksomheten skal være organisert som et aksjeselskap med kommunal/fylkeskommunal aksjemajoritet. Arbeids- og velferdsetaten kan godta annen organisering dersom det anses hensiktsmessig ut fra hensynet til gjennomføringen av tiltaket i det enkelte tilfellet.

For å bli godkjent som tiltaksarrangør må virksomheten i tillegg oppfylle følgende krav:

- a. attføring eller varig tilrettelagt arbeid skal være tiltaksarrangørens primære virksomhet,
- b. overskudd skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet og deltakerne til gode,
- c. det skal ikke utbetales utbytte, og
- d. en tiltaksbedrift kan ikke eie eller kontrollere annen forretningsvirksomhet. Begrensningen gjelder ikke etablering og drift av salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter.

Ideelle organisasjoner som har som sin primære virksomhet å drive sosiale aktiviteter for vanskeligstilte personer, kan godkjennes som tiltaksarrangør. Vilkårene i annet ledd bokstav b til d gjelder tilsvarende for disse.

0 Tilføyd ved [forskrift 13 juni 2016 nr. 653](#) (i kraft 1 okt 2016), endret ved [forskrift 5 juli 2017 nr. 1159](#).

For Nordland fylkeskommune og Fauske kommune i samarbeid,

Ved: Ingelin Noresjø
Fylkesråd for næring,
Postmottak, Fylkeshuset,
8048 Bodø

Deres
ref:

Vår ref:
18/2032-
3

Vår dato: 30.10.18

Vedrørende godkjenning av Galvano Kompetanse AS som tiltaksarrangør.

Galvano Kompetanse AS har søkt om godkjenning som tiltaksarrangør av arbeidsmarkedstiltak. Det er gjennomført nødvendige tiltak for å imøtekomme krav som danner grunnlaget for en slik godkjenning.

Det som har gjenstått er forhandlinger rundt en modell for verdifordeling i selskapet etter innføringen av en konsernmodell. NAV Nordland har pekt på at fordeling av verdier hos tiltaksarrangør reguleres av Forskrift om arbeidsmarkedstiltak § 13-6 annet ledd, bokstav b som sier at overskudd opptjent over tid i attføring skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet og deltakerne til gode.

NAV Nordland slutter seg til fremlagte modell i brev fra Nordland fylkeskommune og Fauske kommune v/ Ingelin Noresjø, datert 29.10.18 for fremtidig gevinstfordeling ved salg av eiendom. Viser til at det er enighet om at det ikke kan settes en bindende tidsramme for omregulering og salg, samt enighet om at partene har et felles siktemål om at prosessen med omregulering og salg av eiendom kan gjennomføres i et to- til treårs perspektiv.

NAV NORDLAND // ARBEIDS OG VELFERDSETATEN

Postadresse: Boks 374 // 8001 BODØ

Besøksadresse: Haakon VII gt. 98 // Bodø
Tel: 22 82 20 00 // Faks:

www.nav.no // nav.nordland@nav.no

NAV Nordland vil gi en godkjenning av Galvano Kompetanse AS som tiltaksarrangør for AFT og VTA.

Selve godkjenningsdokumentet av Galvano Kompetanse AS vil foreligge i et eget brev, der avtalen om valgt modell for verdifordeling vil følge som vedlegg.

Cathrine Stavnes
Fylkesdirektør
NAV Nordland

Kari Bergrabb
Seniorrådgiver
NAV Nordland

Fra: Helge Akerhaugen
Sendt: onsdag 27. januar 2021 15:03
Til: Berit Vestvann Johnsen
Emne: VS: Galvano TIA AS/Galvano Kompetanse AS
Vedlegg: Svar om eierskifte Galvano Kompetanse.pdf

Oppfølgingsflagg: Følg opp
Status for flagg: Flagget

Arkiverdig
/Helge

Fra: Richardsen, Petter Bugge <Petter.Bugge.Richardsen@nav.no>
Sendt: fredag 22. januar 2021 11:56
Til: Stephen Fu <sf@oh-as.no>
Kopi: Stavnes, Cathrine <Cathrine.Stavnes@nav.no>; Marlen Rendall Berg <marlen.berg@fauske.kommune.no>; Helge Akerhaugen <helge.akerhaugen@fauske.kommune.no>; Linda Helén Haukland <linhau@nfk.no>; tomas.norvoll@nfk.no; Arnt Helge Kristiansen <arntkr@nfk.no>
Emne: Galvano TIA AS/Galvano Kompetanse AS

Viser til forespørsel om NAV har innsigelser til planlagt endring av eierskap gjennom aksjeoverdragelse ved Galvano Kompetanse AS.

Vedlagt følger NAVs vurdering av saken.

Petter Bugge Richardsen

Avdelingsdirektør
Marked og kompetanseavdeling
NAV Nordland
Tlf: 97 56 87 76
e-post: petter.bugge.richardsen@nav.no

Fauske kommune
Geir Mikkelsen
Torggata 21

8200 FAUSKE

Angående forespørsel om lån

Det vises til forespørsel fra Galvano Tia AS og fra Fauske kommune om tilførsel av kapital i form av lån.

Styreleder i Galvano Tia AS har orientert Nordland fylkeskommune om selskapets økonomiske utvikling. Det er vist til at det er gjennomført flere tiltak med langsiktig perspektiv som skal bidra til at selskapet blir økonomisk robust.

Det er videre gjort rede for at Galvano Industri AS kan komme i en situasjon som gjør at egenkapitalkravet overfor banken ikke kan opprettholdes. Dette grunnet uforutsett tap på fordring etter konkurs hos samarbeidspartner/kunde av Galvano Industri AS.

Nordland fylkeskommune og undertegnede har over tid støttet opp om Galvano Tia AS og bidratt til at selskapet er godkjent som tiltaksarrangør. Videre ble det i 2018, som et ekstraordinært tiltak, gitt et ansvarlig lån fra Nordland fylkeskommune og fra Fauske kommune til Galvano Tia AS.

Det er tidligere opplyst at Nordland fylkeskommune forvalter sitt eierskap ut fra strategiske begrunnelser og med begrensede finansielle virkemidler til å bistå selskaper fylkeskommunen har eierinteresser i. Det er også gjort oppmerksom på at fylkeskommunen i liten grad har anledning til å tilføre selskaper kapital i form av innskudd og evt styrking av egenkapital.

Nordland fylkeskommune kan ikke bidra til å imøtekomme henvendelsen om ytterligere finansiell medvirkning.

Med vennlig hilsen

Ingelin Noresjø
fylkesråd for næring

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere:
Fauske kommune

8200 FAUSKE

AVTALE OM ANSVARLIG LÅN

Denne "låneavtalen" er inngått mellom:

- (1) **Fauske kommune, org.nr. 972418021 «Långiver»**
- (2) **Galvano Tia AS, org.nr. 911918269 «Låntaker»**

vedrørende opptak av et ansvarlig lån fra aksjonær til selskap. Partene er senere omtalt som Partene, eller enkeltvis som Part.

1. Lånebeløp og vilkår

Långiver stiller til disposisjon for Låntaker et lån, beløp pålydende NOK énmillion, NOK **1 000 000,-**, på de samme vilkår som fremgår av Låneavtalen inngått mellom Partene 9. april 2018, jf. vedlegg.

Lånet på NOK 1 000 000,- legges til hovedstolen på 3 500 000,- i låneavtale og gjeldsbrev av 9. april 2018 mellom Partene. Ny hovedstol fra 6. desember er NOK 4 500 000,- med vilkår som i låneavtalen og gjeldsbrevet av 9. april 2018.

Nordland fylkeskommune har ikke stilt til disposisjon NOK 1 000 000,-, slik at beløpet som skal betales tilbake til Fauske kommune blir høyere enn det beløpet som skal betales tilbake til fylkeskommunen, som følge av at hovedstol er økt fra NOK 3 500 000,- til NOK 4 500 000,- for lånet fra Fauske kommune.

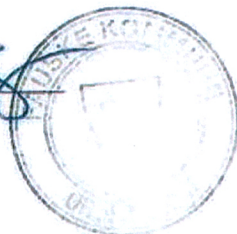
2. Utbetaling

Lånet NOK 1 000 000,- skal innbetales til Låntakers konto 1503 35 11954, senest 6. desember 2019, under forutsetning av signert låneavtale og gjeldsbrev.

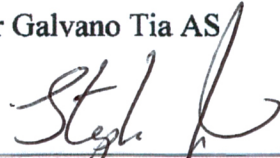
Fauske, 4. desember 2019

For Fauske kommune

Marlen Rendall Berg
ordfører

For Galvano Tia AS

Stephen On Lung Fu
Styrets leder

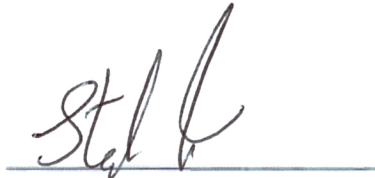

Daglig leder Hans Austad

GJELDSBREV

Galvano Tia AS, org.nr. 911918269, postboks 143, 8201 Fauske, erkjenner å skylde Fauske kommune, org nr. 972418021, lån NOK 1 000 000,-. Galvano Tia AS plikter å tilbakebetale lånet i henhold til tilbakebetalingsplan i avtale om ansvarlig lån inngått mellom Galvano Tia AS og Fauske kommune 9. april 2018.

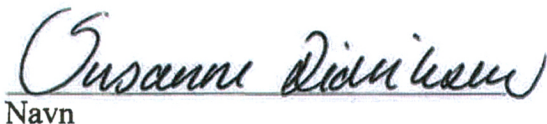
Lånet på NOK 1 000 000,- legges til hovedstolen på 3 500 000,- i låneavtale og gjeldsbrev av 9. april 2018 mellom Partene. Ny hovedstol fra 6. desember er NOK 4 500 000,- med vilkår som i låneavtale og gjeldsbrev av 9. april 2018.

Fauske 4. desember 2019

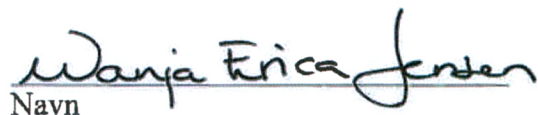

For Galvano Tia AS
Styreleder Stephen On Lung Fu

Vi/jeg bekrefter skyldnerens underskrift

Navn

Navn

Navn: SUSANNE DIDRIKSEN

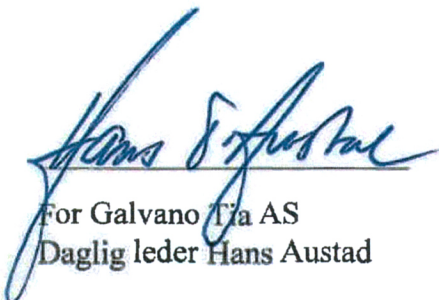
Fødselsdato: 16 03 77 - 46669

Adresse: VIANGSVN. 18
8200 FAUSKE

Navn: WANJA ERICA JENSEN

Fødselsdato: 02 08 - 31403

Adresse: Truselsvæien 128
8214 Fauske

For Galvano Tia AS
Daglig leder Hans Austad

Vi/jeg bekræfter skyldnerens underskrift

Susanne Didriksen
Navn

Wanja Erica Jensen
Navn

Navn: SUSANNE DIDRIKSEN

Fødselsdato: 160377-46669

Adresse: VIANGSVU. 18
8200 FAUSKE

Navn: WANJA ERICA JENSEN

Fødselsdato: 010268-31403

Adresse: Trøselsvæien 128
8214 Fauske

Prinsipper for godkjenning av tiltaksarrangører av AFT/VTA

02.12.2020

1. Innledning

1.1 Grunnlaget for godkjenningen

Godkjenning etter retningslinjene i denne veilederen er en forutsetning for at det skal kunne inngås avtale mellom NAV og Tiltaksarrangør om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltakene Arbeidsforberedende trening (AFT) og Varig tilrettelagt arbeid (VTA).

Til grunn for godkjenningen ligger forskrift om arbeidsmarkedstiltak (F11.12.2015 nr. 1598), heretter kalt Tiltaksforskriften. Det er der stilt krav til virksomheter som skal arrangere tiltakene AFT (§13-6) og/eller VTA (§14-5). Kravene er som følger:

«Virksomheten skal være organisert som et aksjeselskap med kommunal eller fylkeskommunal aksjemajoritet. Arbeids- og velferdsetaten kan godta annen organisering dersom det anses hensiktsmessig ut fra hensynet til gjennomføringen av tiltaket i det enkelte tilfellet.

For å bli godkjent som tiltaksarrangør må virksomheten i tillegg oppfylle følgende krav:

- a) attføring eller varig tilrettelagt arbeid skal være tiltaksarrangørens primære virksomhet,*
- b) overskudd skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet og deltakerne til gode,*
- c) det skal ikke utbetales utbytte, og*
- d) virksomheten kan ikke eie eller kontrollere annen forretningsvirksomhet. Begrensningen gjelder ikke etablering og drift av salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter.*

Ideelle organisasjoner som har som sin primære virksomhet å drive sosiale aktiviteter for vanskeligstilte personer, kan godkjennes som tiltaksarrangør. Vilkårene i annet ledd bokstav b til d gjelder tilsvarende for disse.»

Gjennom EØS-avtalen forplikter staten seg til å forhindre bruk av offentlige midler som ulovlig statsstøtte. EFTA Surveillance Authority (ESA) vurderte i 2016 tilskuddet til tiltaket AFT. ESA konkluderte med at tilskuddet ikke er å anse som ulovlig statsstøtte, så lenge følgende forutsetninger ligger til grunn;

- skjermede virksomheter må være ikke-profitt organisasjoner som reinvesterer eventuelle overskudd
- arbeids- og velferdsetaten gjennomfører årlige stikkprøvekontroller om at attføring er virksomhetens primærvirksomhet
- tilskuddsnivået blir vurdert jevnlig slik at virksomhetene ikke blir overkompensert
- virksomheten selger sine produkter til markedspris
- separate regnskap for ulike arbeidsmarkedstiltak foreligger

NAVs ansvar som forvalter av tilskudd er å sørge for at virksomhetene oppfyller kravene i tiltaksforskriften og de krav ESA stiller.

1.2 Formålet med godkjenningen

Formålet med godkjenningen er å sikre at NAV inngår avtaler med tiltaksarrangører som drifter virksomheten i henhold til tiltaksforskriften. Godkjenningen skal sikre at NAV forvalter de krav til tiltaksarrangører som følger av tiltaksforskriften.

Tiltaksforskriften § 1-10 fastsetter at tiltaksarrangør godkjennes av Arbeids- og velferdsetaten (NAV) på det nivå Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer.

Det er NAV fylke som godkjenner tiltaksarrangører av Arbeidsforberedende trening (AFT) og Varig tilrettelagt arbeid (VTA) på vegne av Arbeids- og velferdsetaten. Denne fullmakten kan ikke delegeres til lokale NAV kontor.

1.3 Varighet

Godkjenningen gjelder for 4 år. Godkjenningen skal vurderes på nytt hvis det er vesentlige endringer i virksomhetens organisering i løpet av perioden. Etter Arbeidsmarkedsloven § 19 har virksomheten opplysningsplikt til NAV om endringer i selskapsstruktur eller vedtekter som kan gi konsekvenser for godkjenningen.

2. Krav til tiltaksarrangør etter tiltaksforskriften §13-6 og §14-5

2.1 Organisering

Tiltaksarrangør for Arbeidsforberedende trening (AFT) og Varig tilrettelagt arbeid i skjermet virksomhet (VTA) skal organiseres som aksjeselskap med kommunal/fylkeskommunal aksjemajoritet. Arbeids- og velferdsetaten kan godta annen organisering dersom det anses hensiktsmessig ut fra hensynet til gjennomføringen av tiltaket, jfr. tiltaksforskriftens § 13-6 og § 14-5.

Unntaksbestemmelsen kan benyttes både for eierskap og for organisasjonsform. Eksempler på annen hensiktsmessig organisering enn aksjeselskap kan være stiftelser, kommunale foretak eller interkommunale selskap.

Søknad om å bli godkjent som ny tiltaksarrangør med privat eierandel over 33 % kan ikke godkjennes.

Godkjente tiltaksarrangører med privat aksjemajoritet godkjent før 2020 kan bli godkjent på nytt hvis øvrige krav til godkjenning er oppfylt.

Ved konsernorganisering er det kun det selskapet som skal levere AFT og VTA som skal godkjennes. Andre selskap i konsernet kan ha opplysningsplikt på grunn av eventuelle konsernavtaler, bindinger mellom selskapene pga. eiendom, fordringer og lignende.

Dokumenterte kostnader til nødvendig omorganisering kan dekkes av virksomhetens egenkapital.

2.2 Primærvirksomhet

Attføring og/eller varig tilrettelagt arbeid skal være tiltaksarrangørens primære virksomhet, jfr. tiltaksforskriften § 13-6 og § 14-5.

Det godkjente selskapets virksomhet skal kun omfatte arbeidsmarkedstiltakene Arbeidsforberedende trening og Varig tilrettelagt arbeid. Innenfor godkjenningen vil det være mulig å tillate andre tilbud for tilsvarende målgrupper, eksempler på denne typen tjenester kan være:

- dagsenter eller aktivitetstilbud for uføre som står langt fra arbeidsmarkedet
- kommunale arbeidstiltak og lavterskeltilbud
- yrkesopplæring for elever med nedsatt arbeidsevne/funksjonsevne som har behov for et tilbud utover det som gis i et ordinært skoletilbud.

En forutsetning for dette er at det leveres av særskilte ressurser og at det føres separate regnskap for leveransen (benytt vedlegg 1).

Ved vurdering om en arena er uløselig knyttet til arbeidet med AFT og VTA skal det vurderes om arenaen er nødvendig for å utføre formålet i kravspesifikasjonen, og om driften av arenaen er avhengig av tiltaksdeltakelse.

Dersom en virksomhet ønsker å tilby anbudsutsatte arbeidsmarkedstiltak, så kan ikke dette leveres fra det godkjente selskapet som leverer AFT/VTA.

Arbeids- og velferdsetaten kan godta et unntak fra denne bestemmelsen dersom det er for å sikre et tilbud til NAVs brukere på mindre steder. Dersom virksomheten fungerer som underleverandør og leverer i småskala kan NAV godkjenne et unntak.

2.3 Overskudd, egenkapital og utbytte

Overskudd skal forbli i virksomheten og komme formålet og deltakerne til gode. Dette omfatter både tilskudd fra NAV og inntekt fra vare- og tjenesteproduksjon, og inkluderer tidligere overskudd som er opparbeidet og tillagt bedriftens egenkapital.

Det skal ikke utbetales noen form for utbytte til eiere eller ansatte i bedriften. Det skal heller ikke overføres noen form for utbytte eller overskudd til morselskap. Virksomheten skal ha årlige planer for disponering av overskudd som skal legges frem for NAV. Planen skal vise hvordan bedriftens overskudd og egenkapital blir disponert for å innfri kravet om at dette skal komme formålet og deltakerne til gode. Planen bør inneholde både kortsiktige og langsiktige tiltak tilpasset selskapets økonomiske stilling.

Forsvarlig kapitalplassering kan godtas dersom det plasseres i verdipapirer med lav til moderat risiko. NAV skal informeres om dette. NAV er opptatt av trygghet når det gjelder plassering av overskuddslikviditet, ikke maksimal avkastning.

2.4 Eiendom og utleie

All utleie er å anse som uforenelig med tiltaksarrangørens primære virksomhet.

Når en forhåndsgodkjent tiltaksarrangør leier ut deler av sin bygningsmasse eller eiendom til annet enn egen attføringsvirksomhet anses dette å være utenfor tiltaksarrangørens primære virksomhet. Er det ønskelig å drive med utleie av eiendom må virksomheten skille ut eiendommene fra det selskapet som tilbyr AFT og VTA. Eiendommene kan enten legges i et morselskap eller i et søsterselskap til attførings-selskapet. Attførings-selskapet skal godtgjøres verdien av den utskilte eiendommen enten ved fordring eller oppgjør. Transaksjonen skal gjennomføres ihht ordinære forretningsmessige prinsipper og gjeldende lovverk.

2.5 Eierinteresse i andre selskap

Virksomheten kan ikke eie eller kontrollere annen type forretningsvirksomhet, herunder også eierandeler. Begrensningen gjelder ikke å eie bygningsmasse til egen attføringsvirksomhet, eller etablering og drift av salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter og tjenester. Som salgsvirksomhet regnes også logistikk for å fremme omsetning av bedriftens produkter og tjenester.

Begrensningen gjelder heller ikke eierandeler i opplæringskontor. En forutsetning for at eierskap i opplæringskontor kan godkjennes er at regnskapsmessig overskudd i opplæringskontoret skal tilbakeføres til eierbedriftene årlig.

2.6 Fordeling av verdier ved omorganisering

Ved omorganisering skal verdier som over tid er opptjent i en attføringsvirksomhet gjennom tilskudd fra NAV og tilhørende skattefritak, forbli i det godkjente selskapet og komme formålet og deltakerne til gode.

Dokumenterte verdier knyttet til virksomhet som skal skilles ut fra det godkjente selskapet kan følge den utskilte virksomheten videre. Dette er dokumentasjon som skal forelegges og begrunnes. Dokumentasjonen skal godkjennes av NAV.

Skilles verdier ut i et nytt selskap utenfor attføringsvirksomheten, som til nå har vært en del av den samlede attføringsvirksomheten, skal dette gjennomføres ihht ordinære forretningsmessige prinsipper og gjeldende lovverk.

Transaksjoner mellom selskap i samme konsern skal skje på vanlige forretningsmessige vilkår og markedsmessige priser.

NAV legger til grunn at det ikke etableres bedriftsstrukturer som gjør det mulig å trekke ut verdier fra attføringsvirksomheten i fremtiden. Uavhengig av organisasjonsmodell skal attføringsvirksomheten (tiltaksarrangør) tilfredsstillende tiltalesforskriften.

Eventuelle skattemessige implikasjoner er ikke berørt av denne veilederen.

3. Øvrige krav til arrangører av AFT/VTA

3.1 Kravspesifikasjon

Tiltaksarrangør skal levere tjenester i henhold til kravspesifikasjonen for det aktuelle tiltaket. Det vises til kravspesifikasjon for Arbeidsforberedende trening (AFT) og for Varig tilrettelagt arbeid (VTA).

3.2 Konkurransesvridning

Tiltaksplasser skal ikke fortrenge ordinær arbeidskraft, og skal ikke virke konkurransesvridende. Varer og tjenester skal ikke selges under markedspris, jfr. tiltaksforskriften § 1-6.

3.3 Regnskap og kryss-subsidiering

Tiltaksarrangør skal årlig levere revisorgodkjent regnskap med noter og årsberetning, inkludert konsernregnskapet der det er utarbeidet, til NAV for all forretningsvirksomhet som drives innenfor den juridiske enhet hvor de aktuelle arbeidsmarkedstiltakene er organisert.

Virksomheten skal levere regnskapsoppstilling for hvert arbeidsmarkedstiltak ihht mal (se vedlegg 1). Ut fra regnskapet skal det være mulig å kontrollere at det ikke forekommer subsidiering mellom tiltak og/eller annen virksomhet.

Subsidiering skal ikke forekomme mellom de enkelte tiltakene. Subsidiering skal heller ikke forekomme fra attføringsvirksomheten til annen virksomhet.

NAV skal kunne kontrollere at tilskudd til det enkelte arbeidsmarkedstiltak ikke subsidierer andre arbeidsmarkedstiltak eller annen virksomhet. Jfr. Tiltaksforskriftens § 1-6.

3.4 Forholdet til annen offentlig støtte

Tilskudd til arbeidsmarkedstiltak må ses i sammenheng, og eventuelt samordnes, med annen offentlig støtte slik at dobbeltfinansiering unngås. Dette kan være særlig aktuelt med støtte fra eiere som kommuner og fylkeskommuner. Slik støtte kan påvirke lovligheten av støtten fra NAV. Dette gjelder ikke den kommunale medfinansieringen ved VTA (se 3.12). Tiltaksarrangør skal gi NAV informasjon hvis det mottas annen offentlig støtte. Dette kan gjøres i forbindelse med innsendelse av det revisorgodkjente regnskapet (jfr. 3.3)

3.5 Krav til registrering

Det skal ved godkjenning fremlegges ajourført firmaattest fra Enhetsregisteret (Brønnøysundregisteret).

3.6 Skatteattest

Tiltaksarrangøren skal ved godkjenning fremlegge «Attest for skatt og merverdiavgift» som ikke er eldre enn 6 måneder.

3.7 Tiltaksarrangørens økonomiske og finansielle stilling

Tiltaksarrangøren skal ha økonomiske forutsetninger for å kunne gjennomføre arbeidsmarkedstiltak i henhold til gjeldende kravspesifikasjon. Ved godkjenning skal det gis informasjon om regnskaper, vedtekter, og styresammensetning, til NAV.

3.8 Kvalitetssikring

Tiltaksarrangør må ha system for kvalitetssikring av tiltaksarrangørens primærvirksomhet (arbeidsforberedende trening/varig tilrettelagt arbeid). Dette er nærmere omtalt i mal for avtale mellom NAV og tiltaksarrangør, pkt. 5.

3.9 HMS-egenerklæring

Tiltaksarrangøren skal ved godkjenning framlegge en egenerklæring om at virksomheten oppfyller lovbestemte krav i Norge når det gjelder helse, miljø og sikkerhet. For mal, se vedlegg 2.

Tiltaksarrangør forplikter seg til å følge kravene til HMS-arbeid som fremgår i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) og i tilhørende forskrift 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).

3.10 Sertifisert sikkerhetsopplæring

For opplæring i bruk av arbeidsutstyr underlagt krav om sertifisert sikkerhetsopplæring kreves det at tiltaksarrangøren er godkjent i henhold til forskrift til arbeidsmiljøloven om utførelse av arbeid § 10-3. Dokumentasjon på kravet er et sertifikat utstedt av sertifiseringsorgan utpekt av Arbeidstilsynet.

3.11 Personvern og databehandleransvar

Tiltaksarrangør skal signere databehandleravtale med NAV. Tiltaksarrangør skal behandle personopplysninger i henhold til Personopplysningloven og levere tjenester i tråd med bestemmelser i databehandleravtale med NAV.

3.12 Kommunal medfinansiering av varig tilrettelagt arbeid

Varig tilrettelagt arbeid i skjermet virksomhet (VTA) krever medfinansiering fra tiltaksdeltakerens bostedskommune på minimum 25 % av det statlige driftstilskuddet. For tiltaksbedrifter uten kommunale/fylkeskommunale eiere gjelder samme regel. Det er tiltaksarrangørens ansvar å fremskaffe avtale om medfinansiering fra bostedskommunen. Jfr. Tiltaksforskriftens § 14-8.

4. Innhenting av opplysninger fra tiltaksarrangør

NAV er forpliktet til å innhente rapporter fra tilskuddsmottakere som gjør det mulig å vurdere graden av måloppnåelse, jfr. Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt 6.3.6. Nærmere beskrivelse av hvilke mål som settes for det enkelte tiltaket, og hvilke rapporter som skal sendes inn fremgår av avtalen mellom partene, jf. også opplysningsplikten i arbeidsmarkedsloven § 19.

5. Kontroll av opplysninger

NAV skal i henhold til Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt 6.3.8.2 kontrollere informasjonen mottakeren sender inn som har betydning for NAVs beregning av tilskuddsbeløp eller tildeling. NAV skal videre kontrollere rapporter som tilskuddsmottaker sender inn om måloppnåelse. NAV og Riksrevisjonen har rett til å iverksette kontroll med at ytelser til tiltaksarrangør benyttes som forutsatt.

6. Avvik fra godkjenningskravene

Godkjenning etter disse retningslinjene er en forutsetning for at det skal kunne inngås avtale mellom NAV og Tiltaksarrangør om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltakene arbeidsforberedende trening (AFT) og varig tilrettelagt arbeid (VTA).

Tiltaksarrangører som er godkjent av NAV fra tidligere skal i tilfeller der det er avvik fra kravene i retningslinjene, få rimelig tid til å lukke avvikene slik at NAV kan godkjenne tiltaksarrangør. NAV avgjør i dialog med tiltaksarrangør hva som er rimelig tid i hvert tilfelle. Hvis tiltaksarrangøren etter dette fortsatt ikke oppfyller alle krav til godkjenning vil godkjenningen bortfalle og arrangør kan ikke lenger levere AFT og VTA. I slike tilfeller må det tas hensyn til gjennomføring av planlagt attføringsløp for tiltaksdeltakerne.

Nye tiltaksarrangører som søker om godkjenning må oppfylle kravene til godkjenning før avtale kan inngås.

Vedlegg 1: Mal for tiltaksspesifikt regnskap

Vedlegg 2: HMS egenerklæring

Hans Austad
Moment Salten AFT AS

Deres ref.:

Vår ref.: 21/14363

Vår dato: 20.12.2022

Saksbehandler: Rune Ringdal // NAV Nordland
Marked og kompetanse

Midlertidig godkjenning AFT og VTA til 30.09.23

NAV Nordland har midlertidig godkjent Moment Salten AFT AS som tiltaksarrangør for arbeidsmarkedstiltaket AFT frem til 30. september 2023.

Godkjenningen gjelder for følgende tiltak

- Arbeidsforberedende trening (AFT)

Godkjenningen forutsetter at det foreligger en undertegnet samarbeidsavtale, samt at tiltaksarrangør fyller de vilkår som kravspesifikasjonen krever.

Ved endelig godkjenning av tiltaksarrangør for gjennomføring av AFT og VTA må alle punkter i «Prinsipper for godkjenning av tiltaksarrangør» være oppfylt.

Foreløpig godkjenning gis med bakgrunn i mottatt søknad med tilhørende dokumentasjon og bedriftens beskrivelse/planer for organisering av fremtidig attføringsvirksomhet.

For å lage endelig godkjenning har vi behov for dokumentert

- Verdifordeling basert på mottatt dokument av 25.10.22. Vi legger til grunn at verdifordelingen gjøres i to faser. Første fase med 5,6 mill kroner til attføringssekselskapets egenkapital knyttet til ettergivelse av lån. I fase 2 handler det om oppgjør av restverdier i selskapet.
- Organisering av ansatte
- Kompetansematrise
- Fordelingsnøkler på felleskostnader

Dokumentasjon må være mottatt av NAV Nordland senest 30. september 2023.

NAV // NAV NORDLAND // NAV NORDLAND MARKED OG KOMPETANSE

Postadresse: Postboks 354 // 8601 Mo i Rana
E-post: nav.dokumentsenter.1.postmottak@nav.no

www.nav.no //

NAV forbeholder seg retten til å kreve ytterligere opplysninger om det er behov for det.

NAV Nordland ser frem til et fremdeles godt samarbeid med bedriften.

Med hilsen

Rune Ringdal
seniorrådgiver
NAV Nordland Marked og kompetanse

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur

Kopi til
Ole-Johan Rishaug
Øystein Freding

Revisjonsrapport for 2019 om
Arbeids- og velferdsetatens forvaltning av tilskudd til
arbeidsmarkedstiltak

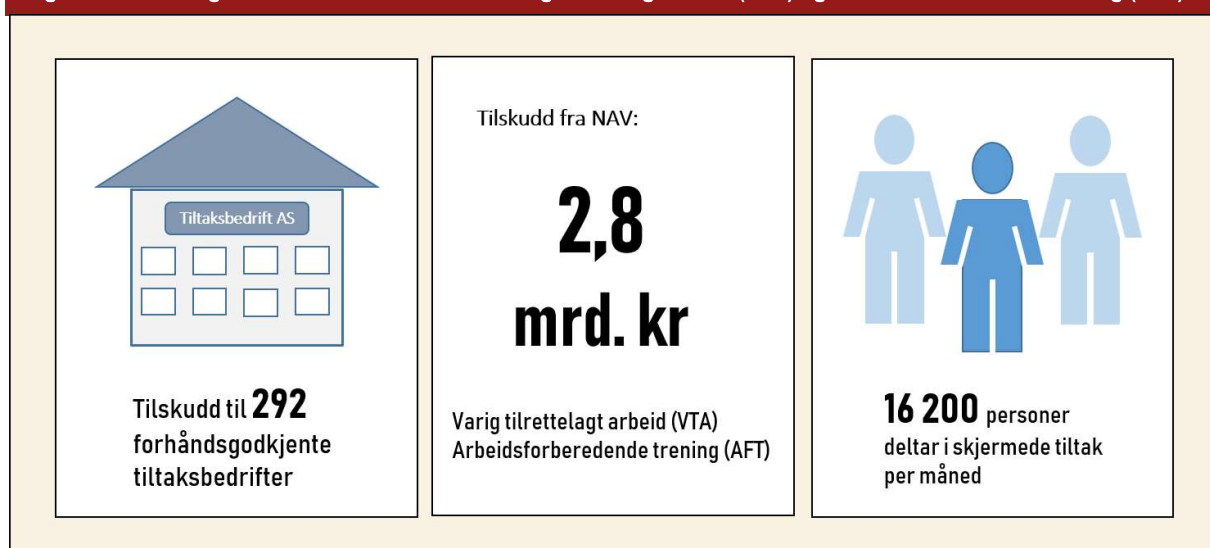
Innhold

1	Sammendrag	4
1.1	Revisjonens mål og problemstillinger	4
1.2	Hovedfunn	5
2	Innledning	6
3	Revisjonens mål og problemstillinger	8
3.1	Mål.....	8
4	Metoder	9
4.1	Presentasjon av metodene	9
4.2	Tiltaksbedriftenes økonomi og planer for investeringer	10
4.3	Fordeling av overskudd og egenkapital ved omorganisering til konsern	10
4.4	Arbeids- og velferdsetaten kontroll med at tiltaksbedriftene følger tiltaksforskriften.....	11
5	Revisjonskriterier	13
5.1	Revisjonskriterier som er felles for de to problemstillingene.....	13
5.2	Revisjonskriterier til problemstilling 1: Disponerer tiltaksbedriftene statlig tilskudd i tråd med tiltaksforskriften?	13
5.3	Revisjonskriterier til problemstilling 2: Har Arbeids- og velferdsetaten etablert rutiner for å innhente rapportering fra tiltaksbedriftene som gir tilstrekkelig grunnlag for å vurdere om statlig tilskudd kommer tiltaksdeltakerne til gode, og følger etaten opp vesentlige avvik?....	14
6	Funn.....	17
6.1	Overskudd i tiltaksbedriftene skal komme attføringsarbeidet og tiltaksdeltakerne til gode ...	17
6.2	Arbeids- og velferdsetatens kontroll med at tiltaksbedriftene følger tiltaksforskriften.....	24
6.3	Vilkårene i tiltaksforskriften	27
7	Konklusjoner	29
7.1	Krav i tiltaksforskriften om at overskudd i tiltaksbedriftene skal komme attføringsarbeidet og tiltaksdeltakerne til gode.....	29
7.2	Fordeling av overskudd og egenkapital når bedriftene omorganiseres til konsern	30
7.3	Arbeids- og velferdsetatens kontroll for å sikre at tiltaksbedriftene følger vilkårene i tiltaksforskriften	30
7.4	Vilkårene i tiltaksforskriften	31
8	Vedlegg - Mal tiltaksspesifisert regnskap	32

1.2 Hovedfunn

- Betydelige økonomiske verdier opptjent gjennom tilskudd til attføring og varig tilrettelagt arbeid følger i mange tilfeller ikke tiltaksbedriftene ved omorganisering til konsern. Verdiene kommer dermed ikke attføringstiltakene og deltakerne til gode.
- Arbeids- og velferdsetaten har ikke innrettet den årlige kontrollen av tiltaksbedriftene slik at de har grunnlag for å etterprøve at tilskuddene går til formålet og at tiltaksforskriften etterleves.

Figur 1 Arbeids- og velferdsetatens tilskudd til varig tilrettelagt arbeid (VTA) og arbeidsforberedende trening (AFT)

Kilde: Riksrevisjonen

Arbeidsmarkedstiltakene er en viktig del av innsatsen for å få flere i arbeid. For den enkelte kan det å delta i arbeidslivet være viktig for god livskvalitet, velferd og tilhørighet. Arbeids- og sosialkomiteen uttalte under behandlingen av budsjettforslaget for 2020 at de mener det er viktig å fortsette å opprette flere VTA-plasser.⁵

Arbeids- og sosialdepartementet har stilt nærmere krav til forhåndsgodkjente tiltaksbedrifter i *forskrift om arbeidsmarkedstiltak* (tiltaksforskriften). De statlige tilskuddene skal komme attføringsarbeidet og deltakerne til gode. Det er derfor ikke lov å utbetale utbytte eller på andre måter tilgodese annen virksomhet i bedriften eller eierne av bedriften. Det er viktig at bedriftene følger regelverket fordi det sikrer at de offentlige tilskuddsmidlene brukes som forutsatt og kommer tiltaksdeltakerne til gode.

Arbeids- og velferdsetaten skal som tilskuddsforvalter kontrollere at tiltaksbedriftene etterlever kravene i tiltaksforskriften.

Riksrevisjonen gjennomførte for 2018 en revisjon av anskaffelser og oppfølging av arbeidsmarkedstiltak i Arbeids- og velferdsetaten.⁶ Ett av funnene var at Arbeids- og velferdsetaten hadde mangelfull kontroll av at de forhåndsgodkjente leverandørene av arbeidsmarkedstiltak oppfyller kravene i tiltaksforskriften.

Revisjonen ble rapportert i Dokument 1 (2018–2019), og kontroll- og konstitusjonskomiteen uttalte i sin innstilling at den deler Riksrevisjonens kritikk. Komiteen støtter Riksrevisjonens anbefaling til Arbeids- og sosialdepartementet om å følge opp at Arbeids- og velferdsetaten sikrer at de forhåndsgodkjente tiltaksbedriftene oppfyller kravene i tiltaksforskriften.⁷

Revisjonen for 2019 omfatter en analyse av regnskapene til de 292 forhåndsgodkjente tiltaksbedriftene som mottar tilskudd til AFT og VTA. Vi har gjennomført analysen for å kontrollere om Arbeids- og velferdsetatens kontroll sikrer at tilskuddet til tiltaksbedriftene disponeres i tråd med kravene i tiltaksforskriften.

⁵ Innst.15 S (2020–2021) til Prop. 1 S (2020–2021).

⁶ Riksrevisjonen Dokument 1 (2019 - 2020), *Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2018*, side 46.

⁷ Innst. 46 S (2019–2020), side 10 og 12.

4 Metoder

4.1 Presentasjon av metodene

Analyse av regnskapsinformasjon

Vi har innhentet årsregnskapene for til alle de 292 forhåndsgodkjente tiltaksbedriftene for årene 2017 og 2018. De fleste årsregnskapene og årsberetningene er innhentet via Arbeids- og velferdsdirektoratet. I enkelte tilfeller har vi imidlertid innhentet årsregnskapene fra Brønnøysundregistrene. Vi har også innhentet opplysninger om egenkapitalen, egenkapitalandelen og årsresultatet fra Proff®.⁸

Tre av tiltaksbedriftene er tatt ut for nærmere undersøkelse. Disse tre ble valgt ut fra kriterier som størrelsen på tilskuddet, geografi og organisasjonsform.

Vi har også analysert regnskapsdata som viser alle utbetalingene fra Arbeids- og velferdsetaten til tiltaksbedrifter som har arrangert arbeidsmarkedstiltak i 2019. Dataene er hentet fra etatens fagsystem Arena/OeBS.

Dokumentgjennomgang

Vi har gjennomgått følgende dokumenter fra Arbeids- og velferdsetaten:

- Arbeids- og velferdsetatens *Mal for Avtale mellom NAV og tiltaksbedrift om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak: Arbeidsforberedende trening (AFT) og Varig tilrettelagt arbeid (VTA) i skjermet virksomhet*, utgitt 2017
- Arbeids- og velferdsdirektoratets veileder *Hvordan vurdere godkjenningskravet om at utføring eller varig tilrettelagt arbeid skal være primærvirksomhet?*
- Arbeids- og velferdsetatens notat *Fordeling av verdier hos tiltaksbedrift som må omorganisere virksomheten for å oppfylle krav til godkjenning*, utgitt 2017

Vi har gjennomgått følgende rapporter og dokumenter:

- Innst. 15 S (2020–2021) til Prop. 1 (2020–2021) Arbeids- og sosialdepartementet
- Innst. 15 S (2019–2020) til Prop. 1 S (2019–2020) Arbeids- og sosialdepartementet
- Innst. 15 S (2018–2019) til Prop. 1 S (2018–2019) Arbeids- og sosialdepartementet
- Innst. 46 S (2019–2020) *Kontroll- og konstitusjonskomiteens innstilling til Riksrevisjonens Dokument 1 for 2018*
- brev fra EFTA Surveillance Authority (ESA) om behandling av AFT (*Letter concluding pre-notification contacts regarding a new labour market measure*), februar 2016
- brev fra EFTA Surveillance Authority (ESA) vedrørende behandling av klage arbeidsmarkedstiltak (*Labour market schemes in Norway (complaint)*), oktober 2017
- Proba samfunnsanalyse (2019), *Resultater av oppfølgingstiltak - Delrapport 1*, rapport 2019 - 8
- NOU 2012: 6 *Arbeidsrettede tiltak*
- Econ Pöyry (2009); *Økonomi og organisering i skjermet sektor*, Rapport 2009 - 064 utarbeidet på vegne av daværende Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Intervju

Vi har gjennomført intervju med ledelse og fagavdeling i Arbeids- og velferdsdirektoratet 30. januar 2020. Referat fra intervjuet er verifisert.

Skriftlige spørsmål til fylkesenhetene

Vi har sendt likelydende skriftlige spørsmål til de tolv fylkesenhetene i Arbeids- og velferdsetaten. Formålet med spørsmålene var å få utdypende informasjon om etatens årlige oppfølging av tiltaksleverandørene. Spørsmålene tok for seg hovedtemaene kryssubsidiering, transaksjoner mellom selskapene i konsernet og fordeling av felleskostnader, fisjonering/omorganisering og sanksjoner. Vi har mottatt svar fra alle fylkesenhetene. Svarene er analysert i Excel.

⁸Proff® er en tjeneste for det norske næringsliv. Tjenesten henter regnskapsdata fra Brønnøysundregistrene og leverer informasjon om norske bedrifter. Proff® utgis av Proff AS, et heleid datterselskap av Asiakasti Group Plc., Finland.

- ekstern vurdering av verdiene i selskapet før omorganiseringen
- redegjørelse fra selskapet om bakgrunnen for den valgte fordelingen av økonomiske verdier og gjeld

Informasjonen er supplert med intervju med Arbeids- og velferdsdirektoratet. Funnene er også supplert med de skriftlige svarene på spørsmålene som ble sendt til de tolv fylkesenhetene.

4.4 Arbeids- og velferdsetaten kontroll med at tiltaksbedriftene følger tiltaksforskriften

Tiltaksspesifikke regnskap

Tiltaksbedriftene leverer regnskap for hvert enkelt tiltak til Arbeids- og velferdsetaten. Disse kalles tiltaksspesifikke regnskap, og vi har innhentet slike regnskap for årene 2017 og 2018.

Vi har analysert 50 tiltaksspesifikke regnskap for 2018. Uttrekket består av alle de tiltaksspesifikke regnskapene for 2018 som vi har mottatt fra Arbeids- og velferdsetaten.

Vi har kontrollert om de gir grunnlag for å gjennomføre en reell kontroll av om tiltaksbedriften oppfyller vilkårene i tiltaksforskriften. Vi har undersøkt

- om kostnader og inntekter er fordelt på tiltak
- om oppstillingen er detaljert nok til at det er mulig å etterprøve at tilskuddene går til formålet, at kryssubsidiering ikke forekommer og at tilskuddet ikke virker konkurransevridende
- om det er godt nok beskrevet hvordan fellesutgifter er fordelt mellom de ulike tiltakene og andre deler av bedriftene

Funnene er supplert med skriftlige svar på spørsmålene som ble sendt til de tolv fylkesenhetene. Fylkesenhetene ble blant annet spurt om de i løpet av 2019 har sett risiko for at AFT- eller VTA-tiltakene subsidierer annen virksomhet eller andre tiltak, og i så fall hva de har gjort med dette.

Funnene er supplert med intervju med Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Krav til at attføring er tiltaksbedriftenes primærvirksomhet

For å vurdere hva som ligger i attføringsbegrepet i tiltaksforskriften, har vi gjennomgått forarbeider, retningslinjer og veiledere til forskriften, i tillegg til vurderingene til EFTA Surveillance Authority (ESA). Vi har avholdt kartleggingsmøter med direktoratet. Funnene er supplert med intervju med Arbeids- og velferdsdirektoratet.

For å finne ut hvor mange av de forhåndsgodkjente leverandørene av tiltakene *arbeidsforberedende trening* (AFT) og *varig tilrettelagt arbeid* (VTA) som også leverer anbudsbaserte tiltak til etaten, har vi analysert alle utbetalingene fra Arbeids- og velferdsetaten til arbeidsmarkedsbedrifter som har arrangert arbeidsmarkedstiltak i 2019. Vi har også brukt dataene til å analysere hvor stor andel av utbetalingene fra etaten til hver enkelt tiltaksbedrift som er tilskudd til tiltakene VTA og AFT. Dataene er analysert i analyseverktøyet Idea og i Excel.

Vi har også forsøkt å analysere hvor stor andel av salgsinntektene som gjelder AFT- og VTA-tiltaket. Årsregnskapene med tilhørende noter inneholder sjelden informasjon om dette. Dette er også tilfelle med de tiltaksspesifikke regnskapene. For 41 av 292 tiltaksbedrifter har vi derfor analysert årsregnskapene med tilhørende årsberetninger for 2017 og 2018 for å se hvor stor andel salgsinntektene utgjør av de totale driftsinntektene.

Til denne analysen valgte vi ut 41 tiltaksbedrifter som oppfyller minst ett av disse kriteriene:

- Bedriften var blant de 10 største mottakerne av tilskudd i 2018.
- Bedriften var blant de 33 virksomhetene som er trukket ut til stikkprøvekontrollen etaten gjennomførte i 2019

2 av de 33 virksomhetene som var omfattet av stikkprøvekontrollen, er også blant de 10 største tilskuddsmottakerne. Derfor er det totale utvalget 41 tiltaksbedrifter.

5 Revisjonskriterier

5.1 Revisjonskriterier som er felles for de to problemstillingene

Det følger av *lov om arbeidsmarkedstjenester* (arbeidsmarkedsloven) § 12 at arbeidsmarkedstiltak skal utformes og organiseres i samsvar med lovens formål, de mål og retningslinjer som ligger til grunn for Stortingets bevilgninger, tildelingsbrev fra departementet og forskrifter.

Arbeids- og sosialdepartementet har stilt nærmere krav til forhåndsgodkjente tiltaksbedrifter i forskrift om arbeidsmarkedstiltak (tiltaksforskriften) §1-6, §13-6 og §14-5.¹¹ Arbeids- og velferdsetaten kan gi tilskudd til tiltakene *arbeidsforberedende trening* (AFT) og *varig tilrettelagt arbeid* (VTA) uten forutgående konkurranse, jf. tiltaksforskriften §1-5, §13-7 (AFT) og §14-8 (VTA).

Tiltaksforskriften stiller krav om at tiltaksplassene ikke skal fortrenge ordinær arbeidskraft i tiltaksbedriftens virksomhet, og at de heller ikke skal virke konkurransevridende.¹² Nærings- og fiskeridepartementet har utarbeidet en veileder om offentlig støtte. Her vises det til at det etter rettspraksis skal lite til før et støttetiltak blir regnet for å vri eller true konkurransen.¹³

Tiltaksbedriftene som arrangerer VTA og/eller AFT skal som hovedregel være organisert som et aksjeselskap med kommunal eller fylkeskommunal aksjemajoritet. Arbeids- og velferdsetaten kan godta annen organisering dersom det anses hensiktsmessig ut fra hensynet til gjennomføringen av tiltaket. I tillegg stiller tiltaksforskriften følgende krav til tiltaksbedriftene:¹⁴

- a) attføring eller varig tilrettelagt arbeid skal være tiltaksbedriftens primære virksomhet,
- b) overskudd skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet og deltakerne til gode,
- c) det skal ikke utbetales utbytte, og
- d) tiltaksbedriften kan ikke eie eller kontrollere annen forretningsvirksomhet. Begrensningen gjelder ikke etablering og drift av salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter.

EØS-avtalen setter grenser for norske myndigheters mulighet til å gi støtte til næringsvirksomhet. EØS-avtalen inneholder et forbud mot offentlig støtte til foretak, dersom det er en risiko for at dette kan «vri eller true med å vri konkurransen», jf. artikkel 61 (1).¹⁵ Bakgrunnen for forbudet er at det å motta statlig støtte i utgangspunktet gir en fordel overfor konkurrentene.

EFTAs overvåkningsorgan (ESA) er ansvarlig for å overvåke at norske myndigheter overholder EØS-avtalens regler om offentlig støtte.¹⁶ ESA har vurdert at tilskuddene til tiltakene VTA¹⁷ og AFT¹⁸ ikke kan regnes som offentlig støtte.

5.2 Revisjonskriterier til problemstilling 1: Disponerer tiltaksbedriftene statlig tilskudd i tråd med tiltaksforskriften?

Tiltaksbedriftene¹⁹ skal følge tiltaksforskriften, jf. § 1-6. Arbeids- og velferdsetaten inngår avtale med tiltaksbedriftene som regulerer tiltaksbedriftenes forpliktelser.²⁰

¹¹ Forskriftene er gitt med hjemmel i arbeidsmarkedsloven § 12 og § 13.

¹² *Forskrift om arbeidsmarkedstiltak* (tiltaksforskriften) §1-6.

¹³ Nærings- og fiskeridepartementet, Veileder om offentlig støtte, side 49. Det finns regelverk for bagatellmessig støtte som innebærer at støtte under 200 000 euro over en treårsperiode antas ikke å påvirke konkurransen.

¹⁴ *Forskrift om arbeidsmarkedstiltak* (tiltaksforskriften) §§ 13-6 og 14-5.

¹⁵ Regjeringens (2019) *Oversikt over regelverket*. <<https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/konkurransopolitikk/regler-om-offentlig-stotte-listeside/offentlig-stottegenerell-innforing-i-re/id430130/>> [Hentedato 26.04.2019].

¹⁶ *Lov om gjennomføring og kontroll av EØS-avtalens konkurranseregler mv.* (EØS-konkurranseloven) § 1.

¹⁷ EFTA Surveillance Authority (ESA) (2017). *Labour market schemes in Norway (complaint) - preliminary assessment under paragraph 48(b) of the Authority's guidelines on Best Practice for the conduct of state aid control procedures*. Brev datert 5. Oktober 2017.

¹⁸ EFTA Surveillance Authority (ESA) (2016). *Letter concluding pre-notification contacts regarding a new labour market measure (AFT)*. Brev til Nærings-, handels- og fiskeridepartementet 23.02.2016.

¹⁹ *Forskrift om arbeidsmarkedstiltak* (tiltaksforskriften) § 1-2, b.

²⁰ Arbeids- og velferdsetaten, *Mal for Avtale mellom NAV og tiltaksbedrift om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak: Arbeidsforberedende trening (AFT) og Varig tilrettelagt arbeid (VTA) i skjermet virksomhet*.

6.3.8.1 at for å sikre at tilskuddsforvalteren utøver korrekt saksbehandling når den tildeler og utbetaler tilskudd, så skal tilskuddsforvalteren ha etablert systemer, rutiner og tiltak som blant annet skal forebygge, avdekke og korrigere feil og mangler.

Etter økonomibestemmelsene punkt 6.3.8.2 skal Arbeids- og velferdsetaten kontrollere informasjonen tiltaksbedriftene sender inn, såfremt den har betydning for tildelingen av tilskuddet.

Av økonomibestemmelsene punkt 6.3.8.2 går det videre fram at tilskuddsforvalteren skal kartlegge risiko for at det oppstår feil på grunn av feil fordi tiltaksbedriften har problemer med å fortolke tilskuddsvilkårene, og risiko for uregelmessigheter. Ut fra en vurdering av det samlede risikonivået og hva som er de vesentligste risikomomentene, skal tilskuddsforvalteren fastsette aktuelle kontrollpunkter og hvem som skal foreta kontrollen.

ESA har vurdert at tilskuddene til tiltakene *varig tilrettelagt arbeid (VTA)* og *arbeidsforberedende trening (AFT)* ikke er statsstøtte, og har i sin vurdering blant annet vist til at Arbeids- og velferdsetaten skal gjennomføre årlige stikkkontroller av at tiltaksbedriftene etterlever kravet om at de skal ha attføring eller varig tilrettelagt arbeid som primærvirksomhet.²⁹ Arbeids- og velferdsetaten skal ha etablert en internkontroll som sikrer at de kontrollerer at tiltaksbedriftene etterlever tiltaksforskriften.

Arbeids- og velferdsetaten kan holde tilbake ytelser til tiltaksbedriften dersom arbeidsmarkedstiltakene ikke gjennomføres etter forutsetningene som følger av tiltaksforskriften. Dersom bedriften bryter regelverket, kan etaten trekke godkjenningen tilbake.³⁰

Krav til tiltaksbedriftene om at de skal føre regnskaps og rapportere på en måte som gjør det mulig å kontrollere at tiltaksforskriften overholdes

Spesifiserte regnskap for hvert enkelt tiltak

Det følger av tiltaksforskriften § 1- 6 at tiltaksbedrifter som er arrangør av flere arbeidsmarkedstiltak, eller driver ordinær forretningsdrift, må dokumentere:

- a) økonomioppfølging og kvalitets- og resultatkrav for det enkelte tiltak eller den enkelte
- b) tilskuddsordning,
- c) at tiltakene organiseres slik at faglige og økonomiske krav oppfylles, og
- d) at subsidiering ikke forekommer på tvers av de enkelte tiltakene eller fra tiltaket til annen virksomhet som for eksempel forretningsdrift.

Tiltaksbedriftene skal rapportere til Arbeids- og velferdsetaten om alle forhold som har betydning for gjennomføringen av tiltaket.³¹

Det følger av avtalen mellom den enkelte tiltaksbedriften og Arbeids- og velferdsetaten at tiltaksbedriften er forpliktet til å utarbeide spesifiserte regnskap for hvert enkelt tiltak.³² Regnskapsoppstillingen skal være så detaljert at etaten kan kontrollere at AFT og/eller VTA er virksomhetens primære virksomhet, og at tilskuddet disponeres i tråd med tiltaksforskriften.

Disponering av overskudd

Når et aksjeselskap blir stiftet, skal det opprettes et stiftelsesdokument som blant annet skal inneholde selskapets vedtekter, jf. aksjeloven § 2-1. Vedtektene skal blant annet fastslå hva som er formålet med virksomheten, jf. aksjeloven § 2-2. Dersom selskapet ved sin virksomhet ikke skal ha til formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte, skal vedtektene inneholde bestemmelser om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning.

Lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) § 7-30 b forutsetter at virksomheten skal opplyse om vesentlige transaksjoner med nærstående parter. Nærstående parter er nærmere definert i forskrift til regnskapsloven.³³ I denne revisjonen omfatter begrepet andre virksomheter i konsernet eller eierne av tiltaksbedriften. Opplysningene skal omfatte transaksjonenes beløp, en beskrivelse av hva slags

²⁹ EFTA Surveillance Authority (ESA) (2016). *Letter concluding pre-notification contacts regarding a new labour market measure (AFT)*. Brev til Nærings-, handels- og fiskeridepartementet 23.02.2016.

³⁰ *Forskrift om arbeidsmarkedstiltak* (tiltaksforskriften) § 1-12.

³¹ *Forskrift om arbeidsmarkedstiltak* (tiltaksforskriften) § 1-6, fjerde ledd.

³² Mal for *Avtale mellom NAV og tiltaksbedrift om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak: Arbeidsforberedende trening (AFT) og Varig tilrettelagt arbeid (VTA) i skjermet virksomhet*, punkt 9.1.

³³ *Forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av regnskapsloven av 17. juli 1998 nr. 56 § 7-30b-1. Definisjon av nærstående parter.*

6 Funn

Arbeids- og velferdsetaten tildeler arbeidsmarkedstiltak som skal gi de som deltar i tiltaket, bedre muligheter til å skaffe seg eller beholde arbeid.³⁷ For den enkelte kan det å delta i arbeidslivet være viktig for god livskvalitet, velferd og tilhørighet.³⁸

Arbeids- og sosialdepartementet har det overordnede ansvaret på området. Departementet har ansvaret for politikken og virkemidlene rettet mot utsatte grupper i arbeidsmarkedet, og de har også ansvaret for etatsstyringen av Arbeids- og velferdsetaten.³⁹

Flere enheter i Arbeids- og velferdsetaten er involvert i gjennomføringen av arbeidsmarkedstiltakene. NAV Fylke (fylkesenhetene) har ansvaret for forhåndsgodkjenning av tiltaksbedrifter som får tilskudd til å arrangere *arbeidsforberedende trening* (AFT) og *varig tilrettelagt arbeid* (VTA). Fylkesenhetene har også ansvaret for å følge opp leverandørene og avtalene de har inngått. Det er tolv fylkesenheter i etaten som i hovedsak samsvarer med den nye fylkesinndelingen etter kommunal- og regionreformen.⁴⁰

Arbeids- og velferdsdirektoratet leder etatens arbeid og utarbeider veiledningsdokumenter som fylkene bruker i prosessen med å godkjenne tiltaksbedriftene og i arbeidet med å følge dem opp. Direktoratet opprettet høsten 2018 en arbeidsgruppe som skal hjelpe fylkesenhetene i saker de finner krevende. Arbeidsgruppen skal også hjelpe fylkene med kompetansehevingstiltak og avholde fagsamlinger.

6.1 Overskudd i tiltaksbedriftene skal komme attføringsarbeidet og tiltaksdeltakerne til gode

6.1.1 Tiltaksbedriftenes årsresultat

De forhåndsgodkjente virksomhetene som arrangerer VTA og AFT, er hovedsakelig aksjeselskaper med kommunal eller fylkeskommunal aksjemajoritet. Noen tiltaksbedrifter er eid av stiftelser/ideelle organisasjoner eller har privat eierskap.⁴¹ Ifølge *forskrift om arbeidsmarkedstiltak* (tiltaksforskriften) skal overskudd forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet og deltakerne til gode, og det skal ikke utbetales utbytte.⁴² Tiltaksbedriftene skal ha en plan for hvordan de skal investere overskuddet.

Vi har analysert regnskapene til alle de 292 forhåndsgodkjente tiltaksbedriftene som etaten har avtaler med. Figur 2 viser hvor mange av de 292 tiltaksbedriftene som har gått med henholdsvis overskudd og underskudd i perioden 2014 til 2018 (figur 2a). Figuren viser videre årsresultatet til de ti tiltaksbedriftene (1–10) med høyest overskudd i 2018 (figur 2b).

³⁷ Forskrift om arbeidsmarkedstiltak (tiltaksforskriften) § 1-1.

³⁸ Innst. 15 S (2020–2021) til Prop. 1 (2020–2021).

³⁹ Regjeringens hjemmeside, <https://www.regjeringen.no/no/dep/asd/om-arbeids--og-sosialdepartementet/avdelinger/id192/>, [hentdato: 21.02.2020]

⁴⁰ Viken er delt i Øst-Viken og Vest-Viken.

⁴¹ Riksrevisjonen, *Revisjonsrapport for 2018 om anskaffelser og oppfølging av arbeidsmarkedstiltak i Arbeids- og velferdsetaten*, jf. forskrift om arbeidsmarkedstiltak §§ 13-6 første ledd og 14-5 første ledd.

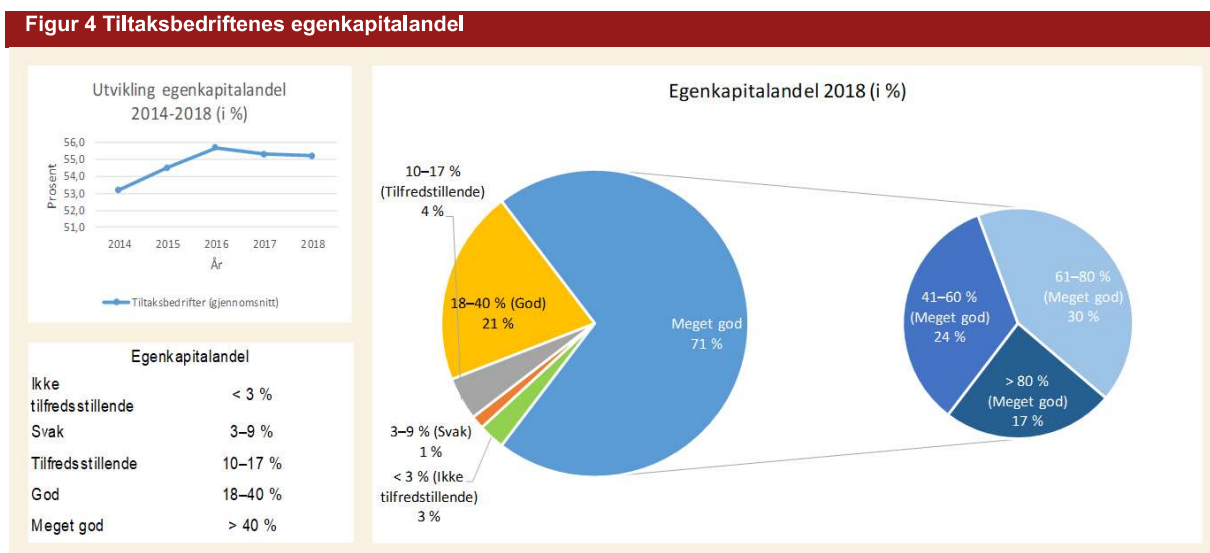
⁴² Forskrift om arbeidsmarkedstiltak (tiltaksforskriften) §§ 13-6 og 14-5.

Revisjonen viser:

- Den samlede egenkapitalen i tiltaksbedriftene økte fra ca. 2,8 milliarder kroner i 2014 til ca. 3,8 milliarder kroner i 2018.
- Tiltaksbedriften med den høyeste egenkapitalen i 2018 hadde ca. 123 millioner kroner i egenkapital og bedriften med den laveste egenkapitalen av de 10 beste hadde ca. 60 millioner kroner i egenkapital.

Egenkapitalandelen viser hvor stor del av eiendelene som er finansiert med egenkapital. Eiendelene kan bestå av både varige driftsmidler som fast eiendom og likvide midler. Jo høyere egenkapitalandelen er, desto bedre er bedriftens soliditet, det vil si bedriftens langsiktige betalingsevne og mulighet til å tåle økonomisk tap. Høy soliditet innebærer lav økonomisk risiko for virksomheten, mens lav soliditet vanligvis innebærer høyere risiko. En egenkapitalandel på over 40 prosent regnes som meget god.⁴⁵ Regnskapene til tiltaksbedriftene viser at flertallet av bedriftene har god likviditet.

Figur 4 viser hvordan tiltaksbedriftenes gjennomsnittlige egenkapitalandel har utviklet seg i perioden 2014 til 2018. Figuren viser videre hvordan egenkapitalandelen i de 292 tiltaksbedriftene fordeler seg på forskjellige prosentintervaller. Hele 71 prosent av tiltaksbedriftene har en egenkapitalandel som regnes som meget god. Kakediagrammet til høyre viser hvordan bedriftenes egenkapitalandel fordeler seg innenfor intervallet «meget god».

Kilde: Riksrevisjonen og Proff.no

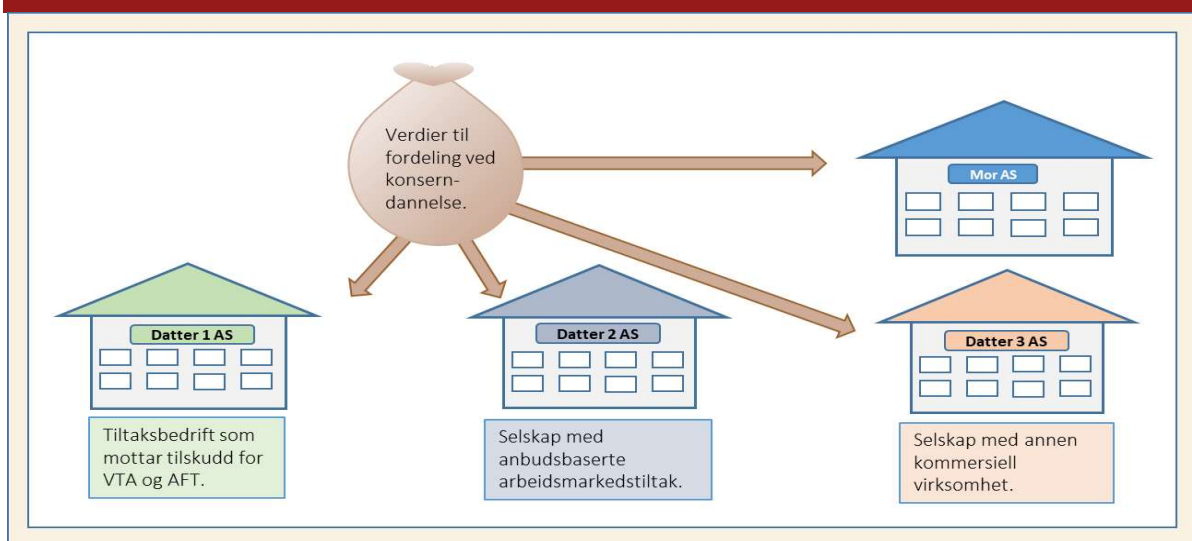
Revisjonen viser:

- 203 av tiltaksbedriftene (71 prosent) hadde en meget god egenkapitalandel, det vil si en andel på over 40 prosent. For 49 av disse var egenkapitalandelen 80 prosent eller høyere.
- 65 prosent av tiltaksbedriftene⁴⁶ hadde en økning i egenkapitalandelen i perioden 2014 til 2018.
- Bare 3 prosent av tiltaksbedriftene hadde en egenkapitalandel som regnes som ikke tilfredsstillende.

⁴⁵ Grensen på 40 prosent er basert på evalueringsmodellen som Proff.no bruker for å vurdere egenkapitalandel (soliditet).

⁴⁶ Dette gjelder tiltaksbedriftene som eksisterte i hele perioden 2014 til 2018

Figur 5 Illustrasjon av fordeling av økonomiske verdier ved omorganisering til konsern

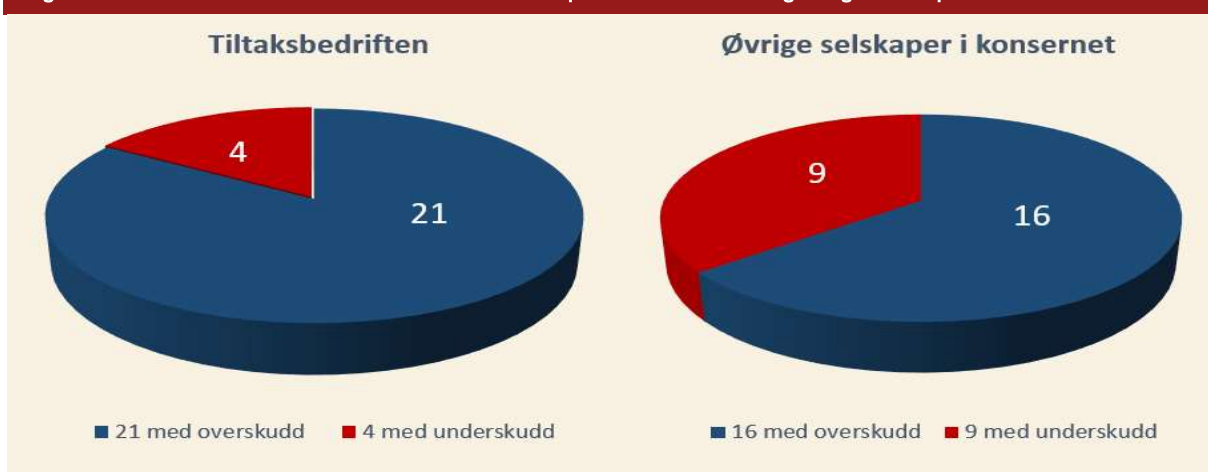

Kilde: Riksrevisjonen

Figur 5 illustrerer en konsernmodell hvor tiltakene AFT og VTA videreføres i et eget datterselskap (tiltaksbedriften). Anbudsbaserte arbeidsmarkedstiltak overføres i noen tilfeller til et annet datterselskap, i andre tilfeller er anbudsutsatte arbeidsmarkedstiltak og forhåndsgodkjente tiltak i samme juridiske virksomhet. Ofte eier virksomhetene tomter og bygninger. Det varierer hvor i selskapsstrukturen tiltaksbedriftene legger eiendommen når de omorganiserer til konsern. Noen lar eiendommen ligge i morselskapet, mens andre overfører eiendom til et eget selskap i konsernet. Annen virksomhet, som barnehager eller kommersiell produksjonsvirksomhet, flyttes også ofte til egne datterselskaper. Egenkapitalen som er opparbeidet gjennom atføringstiltak i den opprinnelige virksomheten, skal i et slikt tilfelle fordeles til den nye tiltaksbedriften.

Vi har analysert årsregnskapene til 25 av de 58 virksomhetene som har blitt omorganisert til et konsern. Vi har undersøkt hvor stor andel de nye tiltaksbedriftene har fått av den opprinnelige egenkapitalen før omorganiseringen,⁵¹ og hvor stor andel som er blitt værende i morselskapet eller blitt overført til eventuelle søskenselskaper. Videre har vi også undersøkt årsresultatet for de 25 tiltaksbedriftene og sammenlignet dette med årsresultatet for de øvrige selskapene i konsernene.

Figur 6 Årsresultat for 25 kontrollerte konsern fordelt på tiltaksbedriftene og øvrige selskap i konsernet

Kilde: Årsregnskap for de 25 tiltaksbedriftene.

⁵¹ Det er tatt utgangspunkt i samlet egenkapital for det opprinnelige selskapet før omorganisering. Ved beregning av innskutt egenkapital i det nye selskapet er det tatt hensyn til innskutt aksjekapital i oppstartsåret og eventuell overkurs eller andre endringer som er gjort samme eller påfølgende regnskapsår.

- De 25 konsernene gikk til sammen med 48 millioner kroner i overskudd det første driftsåret etter omorganiseringen. De 25 tiltaksbedriftenes bidrag til overskuddet var 18 millioner kroner, som tilsvarer 37 prosent av samlet årsresultat.

Vi har også undersøkt hvordan fordelingen er for hver av de 25 tiltaksbedriftene. Analysen viser:

- 16 av de 25 tiltaksbedriftene bidrar til en høyere andel av det samlede årsresultatet i konsernet enn andelen av egenkapitalen som de fikk tildelt ved omorganiseringen.
- 10 av de 25 tiltaksbedriftene har fått overført under fem prosent av samlet opptjent egenkapital.
 - Av disse bidrar 7 bedrifter til en høyere andel av årsresultatet enn andelen av egenkapitalen de fikk overført.
 - Tre av bedriftene som fikk overført mindre enn 5 prosent av egenkapitalen bidro første driftsår til over 70 prosent av overskuddet i konsernet de er en del av.

Eksempel 1 Fordeling av egenkapital ved omorganisering til konsern for én tiltaksbedrift

Tiltaksbedriften har tilbudt yrkesrettet attføring gjennom næringsvirksomhet siden 1990-tallet. AFT- og VTA-tiltakene har i de senere årene blitt skilt ut i et nyopprettet datterselskap. Analyser av konsernets regnskaper viser følgende:

- Det opprinnelige selskapet hadde en samlet egenkapital på 27 millioner kroner før det skilte ut AFT og VTA i et eget selskap.
- Den nye tiltaksbedriften (datterselskapet) ble tilført 1 million kroner i innskutt egenkapital. Det tilsvarer 3,8 prosent av den samlede egenkapitalen før endringen.
- Datterselskapet hadde et overskudd på nærmere 900 000 kroner det første hele driftsåret etter omorganiseringen. Det utgjør 78 prosent av det totale årsresultatet for mor- og datterselskapet.
- Den nyopprettede tiltaksbedriften økte egenkapitalen sin med 90 prosent etter det første driftsåret.

Aksjekapitalen er sikkerhet for aksjeselskapets kreditorer. Revisjonen viser at to av tiltaksbedriftene bare har en innskutt aksjekapital på 30 000 kroner. Det er ifølge aksjeloven minimum som må betales ved opprettelsen av et aksjeselskap.⁵³ Lav egenkapital gjør bedriftene spesielt økonomisk sårbare. Det er krav i aksjeloven om at et aksjeselskap må sørge for å ha betalingsevne, og skal til enhver tid har en egenkapital og en likviditet som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i selskapet.⁵⁴ Disse bedriftene er spesielt sårbare for underskudd. Internettportalen *Altinn* anbefaler at aksjeselskapet bør ha fri aksjekapital ut over aksjekapitalen som kan dekke selskapets kostnader.⁵⁵

Arbeids- og velferdsetaten skal kontrollere at overskuddet som er opparbeidet i bedriften, forblir i den delen av virksomheten som skal videreføre attføringsvirksomheten. Revisjonen viser at etaten har involvert seg i hvordan verdiene ble fordelt da enkelte tiltaksbedrifter ble omorganisert. I disse tilfellene ble tiltaksbedriften som skal videreføre AFT- og VTA-tiltakene, tildelt en større andel av verdiene enn det som opprinnelig ble foreslått.

⁵³ Lov om aksjeselskaper (aksjeloven) § 3-1.

⁵⁴ Lov om aksjeselskaper (aksjeloven) § 3-4

⁵⁵ Altinn er en internettportal for digital dialog mellom næringslivet, privatpersoner og offentlige etater. Digitaliseringsdirektoratet koordinerer samarbeidet og forvalter Altinn-plattformen.

For å kontrollere at tiltaksbedriftene bruker tilskuddene til VTA og AFT slik det er forutsatt i tiltaksforskriften, har Arbeids- og velferdsetaten stilt krav om at bedriftene skal føre regnskap for hvert enkelt tiltak (tiltaksspesifikke regnskap).

Hensikten med de tiltaksspesifikke regnskapene er å gi etaten et verktøy for å etterprøve at tilskuddene går til formålet, at kryssubsidiering ikke forekommer, og at tilskuddet ikke virker konkurransevridende. For eksempel vil midler til VTA eller AFT som brukes til anbudsbaserte arbeidsmarkedstiltak eller annen forretningsvirksomhet, være et eksempel på kryssubsidiering som kan virke konkurransevridende. Tiltaksbedriften skal ikke belastes for kostnader som gjelder en annen virksomhet i selskapet eller i konsernet.⁶³ Kryssubsidiering kan for eksempel skje ved at midler overføres direkte, eller ved at en urettmessig stor andel av felles administrasjonsutgifter belastes den delen av virksomheten som driver med VTA eller AFT.

En slik kryssubsidiering vil gi bedre regnskapsresultater for selskapenes konkurranseutsatte virksomhet, og det vil også kunne gi en tiltaksbedriften fordel ovenfor konkurrentene. Når midler overføres gjennom slike transaksjoner, gir det videre en risiko for at tilskuddsmidler og økonomisk overskudd som er opparbeidet gjennom atføringsvirksomheten, ikke kommer deltakerne til gode.

Transaksjoner mellom nærstående parter går normalt fram av notene til årsregnskapet.⁶⁴ Nærmere informasjon om vilkårene i en husleieavtale eller avtale om kjøp av administrative tjenester mellom to selskaper i samme konsern, går imidlertid ikke fram av årsregnskapet. En analyse av årsregnskapet og årsberetningen er derfor ikke nok til å avdekke om eventuelle transaksjoner mellom tiltaksbedriften og andre selskaper i konsernet, er i strid med tiltaksforskriften.

Oppstillingen i de tiltaksspesifikke regnskapene må derfor være så detaljert at etaten kan bruke regnskapene til å kontrollere at tiltaksbedriftene disponerer tilskuddet i tråd med tiltaksforskriften.

Vi har kontrollert de tiltaksspesifikke regnskapene som tiltaksbedriftene har levert til Arbeids- og velferdsetaten for 2018. Revisjonen viser:

- Etaten mottar tiltaksspesifikke regnskaper fra under halvparten av bedriftene den har avtaler med. Kun 50 av 292 tiltaksbedrifter har levert regnskap for 2018 som er spesifisert for tiltakene VTA og AFT.
 - Av disse er det bare 20 som har levert regnskap som er spesifisert for alle tiltak, også de anbudsbaserte tiltakene, og for annen forretningsvirksomhet.
 - Bare 6 tiltaksspesifikke regnskap er detaljerte nok til at etaten kan bruke regnskapet til å vurdere om tilskuddet har gått til formålet, om kryssubsidiering forekommer og om tilskuddet virker konkurransevridende.
- 5 av de 50 tiltaksregnskapene inneholder en beskrivelse av hvordan fellesutgifter er fordelt mellom de ulike tiltakene. I ytterligere to regnskap framgår fordelingsnøkkelen, men det er ikke lagt fram en redegjørelse for hvordan man har kommet fram til disse. Uten denne informasjonen er det vanskelig å vurdere om kontrollere at det ikke transaksjoner innad i konsernet eller fordeling av ulike kostnader og felleskostnader er riktig fordelt.

Vi har stilt skriftlige spørsmål til etatens tolv fylkesenheter, og revisjonen viser følgende:

- Etaten ikke har etablert rutiner som sikrer at fylkesenhetene innhenter informasjon om avtaler og transaksjoner mellom tiltaksbedriften og andre selskaper i konsernet.
- Det ikke er et krav i avtalene mellom Arbeids- og velferdsetaten og tiltaksbedriftene om at bedriftene skal sende inn informasjon om avtaler og transaksjoner mellom tiltaksbedriften og andre selskaper i konsernet. Én av fylkesenhetene opplyser at de har stilt spørsmål om

⁶³ Forskrift om arbeidsmarkedstiltak (tiltaksforskriften) § 13-6 bokstav b) og 14-5 bokstav b).

⁶⁴ Lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) § 7-30 b.

Direktoratet opplyser i intervju at erfaringen fra stikkprøvekontrollen i 2019 er at kontrollen ble gjennomført ulikt i fylkene. Enkelte fylker gikk grundig til verks; andre dokumenterte ikke like grundig vurderingene som de gjorde. Direktoratet arrangerte derfor en fagsamling der fylkesenheten som etter direktoratets vurdering hadde foretatt den grundigste kontrollen presenterte metodene og vurderingene sine. Tilbakemeldingene fra fylkene er at veilederen som er utarbeidet, er vanskelig. Direktoratet opplyser at veilederen er under forbedring.

I sin vurdering av tiltakene AFT og VTA viser ESA til at tiltaksbedriftene kan selge varer og tjenester som tiltaksdeltakerne produserer, når denne produksjonen er uløselig knyttet til attføringsaktivitetene eller det varig tilrettelagte arbeidet.⁷⁰ Forutsetningen er at tiltaksbedriftene først og fremst selger varer og tjenester i lite omfang og til et avgrenset lokalt marked. ESA har blant annet basert vurderingen sin på informasjon fra norske myndigheter om at de forventer at salgsinntektene av varene og tjenestene som AFT-deltakerne produserer, utgjør under 16 prosent av de totale inntektene i tiltaksbedriftene.

Vi har innhentet årsregnskapene til de forhåndsgodkjente tiltaksbedriftene for årene 2017 og 2018. En analyse av regnskapene viser at tiltaksbedriftene hovedsakelig finansieres av offentlige tilskudd til arbeidsmarkedstiltakene AFT og VTA (statlige og kommunale tilskudd), av salgsinntekter fra salg av anbudsbaserte arbeidsmarkedstiltak til det offentlige og av inntekter fra produksjon og salg av varer og tjenester.

Vi har analysert årsregnskapene til 41 tiltaksbedrifter for å undersøke hvor stor andel salgsinntektene utgjør av bedriftens samlede driftsinntekter. Revisjonen viser:

- Salgsinntektene utgjør i gjennomsnitt 36 prosent av de totale driftsinntektene for tiltaksbedriftene i utvalget, og de varierer fra 86 til 12 prosent.
- Årsregnskapene og årsberetningene til tiltaksbedriftene gir ikke nok informasjon til at det er mulig å vurdere hvor stor andel av salgsinntektene som er nært knyttet til attføringsaktivitetene eller det varig tilrettelagte arbeidet.
- For at det skal være mulig å vurdere om kravet til primærvirksomhet er oppfylt, er det nødvendig med tiltaksspesifikke regnskaper der det går fram hvordan bedriftenes salgsinntekter er fordelt på de ulike tiltakene.

6.3 Vilkårene i tiltaksforskriften

Arbeids- og sosialdepartementet har ansvar for utformingen av tiltaksforskriften og Arbeids- og velferdsetaten skal påse at tiltaksforskriften etterlevs. Tiltaksforskriften setter blant annet følgende vilkår:

- Tiltaksplassene skal ikke fortrenge ordinær arbeidskraft i tiltaksbedriftens virksomhet, og de skal ikke virke konkurransevridende.
- Attføring eller varig tilrettelagt arbeid skal være tiltaksbedriftens primære virksomhet.
- Overskudd skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet og deltakerne til gode.
- Det skal ikke utbetales utbytte.
- Tiltaksbedriften kan ikke eie eller kontrollere annen forretningsvirksomhet.

Vilkårene i forskriften stiller store krav til etaten. Revisjonen viser at etaten ikke har etablert en god nok kontroll som sikrer at tiltaksbedriftene etterlever tiltaksforskriften.

Vi har gjennomført intervju med ledelse og fagavdeling i Arbeids- og velferdsdirektoratet som uttaler at regelverket er uhensiktsmessig og medfører stor ressursinnsats på et fagfelt som direktoratet ikke er ment å ha kompetanse på. Særlig gjelder dette de økonomiske vurderingene av regnskapene til virksomhetene, som for eksempel når verdiene skal fordeles i forbindelse med en omorganisering av virksomheten. Det er lagt opp til at etaten skal ha en kontrollfunksjon som ikke er egnet, og etaten har ikke tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å gjennomføre kontrollen. Dersom etaten skal

⁷⁰ EFTA Surveillance Authority (ESA) (2016). *Letter concluding pre-notification contacts regarding a new labour market measure (AFT)*. Brev til Nærings-, handels- og fiskeridepartementet 23.02.2016. EFTA Surveillance Authority (ESA) (2017). *Labour market schemes in Norway (complaint) - preliminary assessment under paragraph 48(b) of the Authority's guidelines on Best Practice for the conduct of state aid control procedures*. Brev datert 05.10 2017.

7 Konklusjoner

Arbeidsmarkedstiltak er et sentralt nasjonalt virkemiddel i arbeidsmarkedspolitikken og utgjør en viktig del av innsatsen for å få flere i arbeid. Arbeids- og velferdsetaten har ansvar for å tildele arbeidsmarkedstiltak som skal gi de som deltar i tiltaket, bedre muligheter til å skaffe seg eller beholde arbeid. Tiltakene *arbeidsforberedende trening* (AFT) og *varig tilrettelagt arbeid* (VTA) arrangeres av forhåndsgodkjente tiltaksbedrifter som mottar tilskudd fra Arbeids- og velferdsetaten.

I 2019 utbetalte Arbeids- og velferdsetaten 2,84 milliarder kroner i tilskudd til 292 tiltaksarrangører og i gjennomsnitt deltok vel 16 000 personer hver måned i et AFT- eller VTA-tiltak.

Målet med revisjonen er å kontrollere at Arbeids- og velferdsetaten, gjennom sin kontrollfunksjon, sikrer at forhåndsgodkjente tiltaksbedrifter disponerer statlige tilskudd i tråd med forskrift om arbeidsmarkedstiltak (tiltaksforskriften).

Forskriften setter blant annet krav om at attføring eller varig tilrettelagt arbeid skal være tiltaksbedriftens primærvirksomhet. Det stilles også krav om at overskudd skal komme attføringsvirksomheten og deltakerne til gode. Videre fastslår forskriften at tiltaksplasser ikke skal virke konkurransevridende, og at kryssubsidiering ikke skal forekomme.

Revisjonen viser at forskriften for gjennomføring av tiltakene AFT og VTA er innrettet på en måte som gjør det krevende å etablere god nok kontroll med om tiltaksforskriften etterlevs. Vilklårene i tiltaksforskriften setter krav til at etaten gjennomfører relevante økonomiske analyser av tiltaksbedriftene. De økonomiske analysene skal gi grunnlag for å vurdere om attføring er primærvirksomhet, om overskudd kommer attføringsarbeidet til gode, og om det forekommer kryssubsidiering. Revisjonen viser at etaten ikke har innrettet kontrollen slik at dokumentasjonen fra tiltaksbedriftene gir grunnlag for å etterprøve at tilskuddene går til formålet og at tiltaksforskriften etterlevs. Arbeids- og velferdsetaten uttaler at dersom de skal bygge opp kompetanse og omdisponere ressurser, så vil det gå utover etatens primære oppgave med å få folk i arbeid.

Revisjonen viser videre at flere av tiltaksbedriftene har god inntjening og har bygget opp solid egenkapital over tid, uten at det er mulig å spore at overskuddet kommer attføringstiltakene og deltakerne til gode. Når bedriften skal omorganiseres til konsern får datterselskapet som skal videreføre attføringsvirksomheten, tildelt til dels marginal egenkapital sammenlignet med kapitalen som tildeles morselskapet og andre datterselskaper. 25 av tiltaksbedriftene som er omorganisert til konsern fikk tilsammen overført 128 millioner kroner av opptjent egenkapital på tilsammen 986 millioner kroner. Tiltaksbedriftenes andel tilsvarer 13 prosent av samlet opptjent egenkapital. 10 av bedriftene fikk under 5 prosent av egenkapitalen. På denne måten kan opparbeidet overskudd gå tapt for attføringsarbeidet og for deltakerne.

7.1 Krav i tiltaksforskriften om at overskudd i tiltaksbedriftene skal komme attføringsarbeidet og tiltaksdeltakerne til gode

Tiltaksforskriften stiller krav om at tiltaksbedriftenes overskudd skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet og tiltaksdeltakerne til gode.⁷³

Vi har analysert regnskapene til samtlige 292 forhåndsgodkjente tiltaksbedrifter. Revisjonen viser at rundt 70 prosent av tiltaksbedriftene har overskudd i 2018. 66 tiltaksbedrifter har et årsresultat mellom 1 og 10 millioner kroner, og 2 tiltaksbedrifter har et årsresultat på over 10 millioner kroner. Av de 255 tiltaksbedriftene som har mottatt tilskudd i perioden 2014 til 2018, har 89 hatt et positivt årsresultat i alle 5 årene. Revisjonen viser at overskuddet i sin helhet overføres til egenkapitalen.

Revisjonen viser at tiltaksbedriftenes samlede egenkapital har økt fra 2,8 milliarder kroner i 2014 til 3,8 milliarder i 2018. Egenkapitalandelen sier noe om bedriftens økonomiske robusthet og en egenkapitalandel på over 40 prosent regnes som meget god. Revisjonen viser at over 70 prosent av

⁷³ Forskrift om arbeidsmarkedstiltak (tiltaksforskriften) § 13-6 bokstav b og c og § 14-5 bokstav b og c.

(tiltaksspesifikke regnskap). Hensikten med de tiltaksspesifikke regnskapene er å gi etaten et verktøy for å etterprøve at tilskuddene går til formålet, at kryssubsidiering ikke forekommer og at tilskuddet ikke virker konkurransevridende. Revisjonen viser imidlertid at etaten mottar slike regnskaper fra under halvparten av bedriftene de har avtaler med. Kun 50 av 292 tiltaksbedrifter har levert regnskap for 2018 som er spesifisert for tiltakene VTA og AFT.

Revisjonen viser videre at etaten ikke stiller konkrete krav til hvilken informasjon tiltaksregnskapene skal inneholde, og at regnskapene som etaten mottar, ofte er presentert på et overordnet nivå. Konsekvensen av dette er at regnskapene som etaten mottar, ikke gir grunnlag for å kunne kontrollere at tilskuddene blir brukt som forutsatt i tiltaksforskriften. Bare seks av de 50 tiltaksspesifikke regnskapene som etaten mottok er detaljerte nok til at etaten kan bruke regnskapet til å vurdere om tilskuddet har gått til formålet, om kryssubsidiering forekommer og om tilskuddet virker konkurransevridende.

Vi har utarbeidet en mal for tiltaksspesifikke regnskap, og har innhentet regnskap framstilt etter denne malen fra to utvalgte tiltaksbedrifter. Regnskap framstilt etter malen gir grunnlag for å vurdere om bedriftene følger kravene i tiltaksforskriften.

Direktoratet mener det er hensiktsmessig å ha en mal for tiltaksspesifikke regnskap, og vil vurdere å innføre dette. Et regnskap satt opp etter en slik mal kan gi grunnlag for en risikobasert kontroll, og det kan gjøre det enklere å kontrollere at tiltaksbedriftene etterlever tiltaksforskriften.

Revisjonen viser at dokumentasjonen etaten mottar, ikke gir grunnlag for å etterprøve at tilskuddene går til formålet, at kryssubsidiering ikke forekommer, og at tilskuddet ikke virker konkurransevridende. For eksempel er det ofte vanskelig å vurdere om transaksjoner innad i konsernet eller ulike kostnader og felleskostnader er riktig fordelt.

Arbeids- og sosialdepartementet har i tildelingsbrevet for både 2017 og 2018 bedt Arbeids- og velferdsetaten gjennomføre årlige stikkprøver for å kontrollere at tiltaksbedriftene etterlever kravet om at de skal ha attføring eller varig tilrettelagt arbeid som primærvirksomhet.⁷⁸ Etaten kontrollerte i 2019 et tilfeldig utvalg på 33 virksomheter. Revisjonen viser at vurderingene som etaten har gjort i forbindelse med kontrollen, ofte er lite konkrete. Vurderingene inneholder ikke begrunnelser for konklusjonene som etaten har trukket.

Tiltaksbedriftene varierer i størrelse og kompleksitet. Det er derfor en svakhet ved stikkprøvekontrollen at den ikke er risikobasert. Et risikobasert utvalg vil gjøre det mer sannsynlig at etaten avdekker de alvorligste bruddene på tiltaksforskriften. Videre er det en svakhet at kontrollen bare tar for seg om kravet til primærvirksomhet er oppfylt, og ikke om andre krav i tiltaksforskriften etterleveres.

7.4 Vilkårene i tiltaksforskriften

Arbeids- og sosialdepartementet har ansvar for utformingen av tiltaksforskriften og Arbeids- og velferdsetaten skal påse at tiltaksforskriften etterleveres. I forskriften er det blant annet vilkår om at attføring eller varig tilrettelagt arbeid skal være tiltaksbedriftens primære virksomhet, og overskudd skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet og deltakerne til gode. Videre skal tiltaksplassene ikke virke konkurransevridende, og det er et forbud mot kryssubsidiering.

Revisjonen viser at forskriften for gjennomføring av tiltakene AFT og VTA er innrettet på en måte som gjør det krevende å etablere god nok kontroll med om tiltaksforskriften etterleveres. Vilkårene i tiltaksforskriften setter krav til at etaten gjennomfører relevante økonomiske analyser av regnskapene til tiltaksbedriftene. De økonomiske analysene skal gi grunnlag for å vurdere om attføring er primærvirksomhet, om overskudd kommer attføringsarbeidet til gode, og om det forekommer kryssubsidiering.

Revisjonen viser at etaten ikke har innrettet kontrollen slik at dokumentasjonen fra tiltaksbedriftene gir grunnlag for å etterprøve at tilskuddene går til formålet og at tiltaksforskriften etterleveres.

⁷⁸Forskrift om arbeidsmarkedstiltak (tiltaksforskriften) §§ 13-6 og 14-5

	Sum driftsinntekter	-	-	-	-	-	-	-	-
	<u>DRIFTSKOSTNADER:</u>								
40-44	Varekostnader (Innkjøp av varer og materiell osv.) (evt. spesifiseres)								
45	Fremmedytelse og underentreprise								
46-49	Annen varekostnad (periodisering mm)								
50-51	Lønn til ansatte								
52	Fordel i arbeidsforhold (fri bil, telefon osv.)								
53	Annen oppgavepliktig godtgjørelse (inkludert styrehonorar)								
54	Arbeidsgiveravgift og pensjonskostnad								
55	Annen kostnadsgodtgjørelse								
56	Arbeids-godtgjørelse til eiere ol.								
57	Offentlig tilskudd vedrørende arbeidskravet (lærlingtilskudd etc.)								
58	Offentlig refusjon av sykepenges mm.								

75	Forsikringspremie, garanti og servicekostnad								
76	Lisens- og patentkostnad								
77	Annen kostnad								
78	Tap o.l.								
79	Periodiseringskonto								
	Sum andre driftskostnader	-	-	-	-	-	-	-	-
	<u>FINANSINNTEKTER OG -KOSTNADER</u>								
80	Sum finansinntekter (renteinntekter mm.)								
81	Sum finanskostnader (rentekostnader mm.)								
	Sum finansinntekter og-kostnader	-	-	-	-	-	-	-	-
	<u>ORDINÆRT RESULTAT FØR SKATT</u>	-	-	-	-	-	-	-	-
83	Skattekostnad på ordinært resultat								
84-86	Sum ekstraordinære poster og evt. skattekostnad på disse								
88	<u>ÅRSRESULTAT</u>	-	-	-	-	-	-	-	-